

[S-C — 38445]

Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

14 OKTOBER 1994. — Ministeriële gezamenlijke afk. nr. WEL/B.J. 94/7
betreffende de gerechtelijke jeugdbijstand voor minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie

Aan de dames en heren magistraten belast met jeugdzaken,
 Aan de voorzitters en leden van de bemiddelingscommissies voor bijzondere
 jeugdbijstand en van de comités voor bijzondere jeugdzorg,
 Aan de griffiers van de jeugdrechtbanken,
 Aan de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand,
 Aan de ambtenaren van de bijzondere jeugdbijstand,

Betreft: toepassing van de decretale bepalingen betreffende de gerechtelijke jeugdbijstand voor
 minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie.

Geachte heer, mevrouw,

In het *Belgisch Staatsblad* van 17 september 1994 werden de hiernavolgende wetten en besluit van de
 Vlaamse regering bekendgemaakt :

1° de wet van 2 februari 1994 tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming;

2° de wet van 30 juni 1994 tot wijziging van artikel 52 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugd-
 bescherming;

3° de wet van 30 juni 1994 tot aanvulling van de artikelen 52^{quater} en 53, derde lid van de wet van 8 april 1965
 betreffende de jeugdbescherming, gewijzigd bij de wet van 2 februari 1994 en tot invoeging van een artikel 100bis
 in dezelfde wet;

4° het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 1994 betreffende de inwerkingtreding van sommige
 bepalingen van het decreet van 28 maart 1990 tot wijziging van het decreet van 27 mei 1985 inzake bijzondere
 jeugdbijstand en van sommige bepalingen van de decreten inzake bijzondere jeugdbijstand, gecoördineerd op
 4 april 1990.

Voor genoemde wetten en besluit van de Vlaamse regering zijn in werking getreden op 27 september 1994.
 Hierdoor is ook op die datum het zogenaamde gerechtelijk gedeelte van de gecoördineerde decreten inzake
 bijzondere jeugdbijstand van kracht geworden.

Om een aantal praktische moeilijkheden bij de toepassing van de decretale bepalingen betreffende de
 gerechtelijke jeugdbijstand ten aanzien van minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie te
 voorkomen, volgen hierna een aantal toelichtingen.

Deze toelichtingen zijn tot stand gekomen nadat de magistraten belast met jeugdzaken, de voorzitters en de
 leden van de bemiddelingscommissies voor bijzondere jeugdbijstand en van de comités voor bijzondere jeugdzorg
 evenals de ambtenaren van de bijzondere jeugdbijstand hierover werden geraadpleegd.

Ze strekken er toe om tot een eenvormige toepassing van de gecoördineerde decreten te komen en dienen
 samen te worden gelezen met de circulaire van de minister van Justitie met betrekking tot de gerechtelijke
 jeugdbescherming.

Ik ben er mij van bewust dat de toepassing van het zogenaamde gerechtelijk gedeelte van de gecoördineerde
 decreten niet rimpelloos zal verlopen. Er zullen ongetwijfeld praktische problemen rijzen en de toepassing van de
 nieuwe decretale bepalingen zal haar « kinderziektes » hebben. Het is dan ook raadzaam dat U mij zoveel
 mogelijk inlichtingen verschaft over de toepassing van de nieuwe regelgeving. Inzonderheid zou ik het op prijs
 stellen de adviezen te vernemen van de magistraten belast met jeugdzaken over problemen waarmee zij
 geconfronteerd (zullen) worden en waarvoor oplossingen moeten gevonden worden.

Ik wens er verder uw aandacht op te vestigen dat het wenselijk zou zijn dat de jeugdrechtbanken, de comités
 voor bijzondere jeugdzorg en de bemiddelingscommissies voor bijzondere jeugdbijstand op regionaal vlak
 afspraken zouden maken, inzonderheid voor de toepassing van artikel 27 van de gecoördineerde decreten (1) en
 artikel 28 van het decreet van 28 maart 1990 (2). Zij kunnen daartoe, in samenspraak met de administratieve en
 pedagogische inspectie van het bestuur bijzondere jeugdbijstand, de nodige coördinatievergaderingen beleggen.

(1) Het betreft de procedure die voorzien is nadat het openbaar ministerie een vordering heeft ingesteld
 wegens hoogdringendheid (artikel 22, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde decreten).

(2) Het betreft een overgangsbepaling die in bijlage II bij de coördinatie is opgenomen en die de
 jeugdrechtbank toelaat om gedurende een periode van maximum zes maanden maatregelen, die overeenkomstig
 de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming werden genomen ten aanzien van « minderjarigen in
 gevaar », om te zetten in maatregelen voorzien in de gecoördineerde decreten.

LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

1. de wet van 8.4.1965 : de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming;
2. de G.D. : de gecoördineerde decreten;
3. het B.V.R. van 13.7.1994 : het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand;
4. de JRB. : de jeugdrechtbank;
5. het C.B.J. : het comité voor bijzondere jeugdzorg;
6. de BC : de bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand;
7. de S.D. — JRB. : de sociale dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de jeugdrechtbank;
8. de S.D. — C.B.J. : de sociale dienst bij het comité voor bijzondere jeugdzorg;
9. B.S. : *Belgisch Staatsblad*.

**De gerechtelijke jeugdbijstand voor minderjarigen
in een problematische opvoedingssituatie**

I. De gerechtelijke jeugdbijstand en de staatshervorming

Krachtens artikel 128 van de gecoördineerde Grondwet en artikel 5, § 1, II, 6° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, vervangen bij de wet van 8 augustus 1988, zijn de Gemeenschappen (3) bevoegd voor de jeugdbescherming, met inbegrip van de sociale bescherming (4) en de gerechtelijke bescherming.

De volgende materies blijven evenwel, als uitzonderingen op de Gemeenschapsbevoegdheid inzake de jeugdbescherming, tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoren :

- de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan;
- de strafrechtelijke regels waarbij gedragingen die inbreuk plegen op de jeugdbescherming als misdrijf worden omschreven en waarbij op die inbreuken straffen worden gesteld, met inbegrip van de bepalingen die betrekking hebben op de vervolgingen;
- de organisatie van de jeugdgerichten, hun territoriale bevoegdheid en de rechtspleging voor die gerichten;
- de opgave van de maatregelen (5) die kunnen worden genomen ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd;
- de ontzetting van het ouderlijk gezag en het toezicht op de gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen (6).

De Gemeenschappen zijn bijgevolg bevoegd om de maatregelen te bepalen die de JRB. kunnen nemen ten aanzien van « minderjarigen in problematische opvoedingssituaties » (7). Tevens zijn de Gemeenschappen bevoegd om te bepalen in welke gevallen de JRB. die maatregelen kunnen nemen (vorderingsgronden).

Voor de Vlaamse Gemeenschap zijn die maatregelen en vorderingsgronden beschreven in hoofdstuk IV van de decreten inzake bijzondere jeugdbijstand, gecoördineerd op 4 april 1990 (8). Dat hoofdstuk draagt als opschrift « De gerechtelijke jeugdbijstand » en bevat de artikelen 22 tot 29 (9).

II. De gerechtelijke jeugdbijstand en de wet van 2 februari 1994
tot wijziging van de wet van 8 april 1965

De procedureregels die bij de totstandkoming van de bepalingen inzake de gerechtelijke bijstand van de G.D. beschreven waren in titel II, hoofdstuk IV van de wet van 8.4.1965, maakten het de JRB. enkel mogelijk maatregelen te bevelen die in die wet waren opgegeven. Voor de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk IV van de G.D. waren dan ook nieuwe procedureregels nodig.

(3) Het betreft de Vlaamse en de Franse Gemeenschap. Dezelfde bevoegdheid is toegekend aan de Duitstalige Gemeenschap en aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad. Het wordt voor de Duitstalige Gemeenschap geregeld in artikel 4, § 2, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen van de Duitstalige Gemeenschap en voor Brussel-Hoofdstad in artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen.

(4) De sociale jeugdbescherming verliep vroeger door tussenkomst van de jeugdbeschermingscomités en thans in de Vlaamse Gemeenschap door de C.B.J. De gerechtelijke jeugdbescherming veronderstelt het optreden van de gerechtelijke overheden (openbaar ministerie, jeugdgerichten). In de Vlaamse Gemeenschap wordt de gerechtelijke jeugdbescherming gerechtelijke jeugdbijstand genoemd.

(5) Het betreft uitsluitend de opgave en niet de uitvoering van de maatregelen.

(6) Deze maatregelen ten aanzien van de ouders liggen vervat in de artikelen 29 en 32 tot 35 van de wet van 8 april 1965.

(7) Onder de gelding van artikel 36, eerste lid, 1°, 2° en 3° (opgeheven) van de wet van 8 april 1965 « minderjarigen in gevaar » genoemd.

(8) In de decreten inzake bijzondere jeugdbijstand, gecoördineerd op 4 april 1990 (*Belgisch Staatsblad*, 8 mei 1990; erratum, *Belgisch Staatsblad*, 20 juni 1990), zijn de bepalingen samengebracht van :

- het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad*, 5 juli 1986), gedeeltelijk vernietigd door het Arbitragehof bij arrest nr. 66 van 30 juni 1988 (*Belgisch Staatsblad*, 21 juli 1988);
- het decreet van 4 juni 1986 houdende aanvulling van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad*, 5 juli 1986);
- het decreet van 28 maart 1990 tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad*, 7 april 1990), gedeeltelijk vernietigd door het Arbitragehof bij arrest nr. 40/91 van 19 december 1991 (*Belgisch Staatsblad*, 17 januari 1992).

Voor genoemde decreten worden hierna « de gecoördineerde decreten » genoemd (afgekort : G.D.).

De opheffings-, wijzigings-, overgangs- en slotbepalingen van die drie decreten zijn niet in de gecoördineerde tekst opgenomen maar werden er als bijlage aan toegevoegd. Vermits de bepalingen van de G.D. die betrekking hebben op de gerechtelijke jeugdbijstand overgenomen zijn uit het decreet van 28 maart 1990 wordt verwezen naar de voorbereidende werken van dit decreet.

(9) Artikel 28 G.D. werd weliswaar vernietigd door het Arbitragehof bij arrest nr. 40/91 van 19 december 1991. In artikel 28 G.D. werd de tekst van artikel 22septies, sub artikel 13, van het decreet van 28 maart 1990 overgenomen. Het is laatstgenoemd artikel dat werd vernietigd (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*, 17 januari 1992).

Zoals sub I. werd gesteld, zijn de Gemeenschappen niet bevoegd om regels uit te vaardigen betreffende de rechtspleging voor de jeugdgerechten. Daarvoor is uitsluitend de federale overheid bevoegd. Voor de inwerking-treding van de decretale bepalingen betreffende de gerechtelijke jeugdbijstand moest men dan ook wachten op een federale wet die de rechtsplegingsregels zou bepalen.

Inmiddels werd een dergelijke wet door het federale Parlement goedgekeurd, namelijk de wet van 2 februari 1994 tot wijziging van de wet van 8 april 1965 (10). Artikel 30 van die wet heeft in de wet van 8 april 1965 een artikel 63bis ingevoegd, waardoor de rechtsplegingsregels uit titel II, hoofdstuk IV van de wet van 8 april 1965 van toepassing zijn op de bepalingen van gerechtelijke bescherming die door de Gemeenschappen zijn uitgevaardigd.

Gelijktijdig met de inwerkingtreding van de wet van 2 februari 1994 zijn de bepalingen van de G.D., die de gerechtelijke jeugdbijstand betreffen, in werking getreden ingevolge het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 1994 (11).

III. De opheffingsbepalingen, wijzigende bepaling en overgangsbepalingen voorzien in het decreet van 28 maart 1990, tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand (12)

Samen met de bepalingen betreffende de gerechtelijke jeugdbijstand van de G.D. (artikelen 22 tot 27 en 29) zijn ook de volgende bepalingen van het decreet van 28 maart 1990, tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand, gelijktijdig in werking getreden:

1. Opheffingsbepalingen

— artikel 22, 1°

Deze bepaling heft de artikelen 30 en 31 op van de wet van 8.4.1965. Die artikelen maakten het de JRB. mogelijk een maatregel voor opvoedingsbijstand te bevelen ten aanzien van de personen die een minderjarige onder hun bewaring hadden wanneer de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van die minderjarige gevaar liep of wanneer de omstandigheden, waarin de minderjarige werd opgevoed, gevaar opleverden.

— artikel 22, 2°

Deze bepaling heft artikel 36, eerste lid, 1°, 2° en 3° op van de wet van 8.4.1965. Laatstgenoemd artikel bevatte de vorderingsgronden waardoor de JRB. kennis kon nemen van de zaak van de daarin bedoelde minderjarigen.

Het ging namelijk om :

— klachten van personen die het ouderlijk gezag uitoefenden of de juridische of feitelijke bewaring hadden over een minderjarige die door zijn wangedrag of onbuigzaamheid ernstige redenen tot ontevredenheid gaf (1°);

— vorderingen betreffende minderjarigen van wie de gezondheid, veiligheid of zedelijkheid gevaar liep hetzij wegens het milieu waarin zij leefden hetzij wegens hun bezigheden, of wanneer de omstandigheden waarin zij werden opgevoed, gevaar opleverden door het gedrag van degenen die hen onder hun bewaring hadden (2°);

— vorderingen betreffende minderjarigen die bedelend of zwervend werden aangetroffen of van bedelarij of landloperij een gewoonte maakten (3°).

In artikel 36, eerste lid van voornoemde wet blijft bijgevoeg nog enkel punt 4° behouden dat de JRB. toelaat kennis te nemen van de vorderingen van het openbaar ministerie ten aanzien van personen die tijdens hun minderjarigheid een als misdrijf omschreven feit (13) hebben gepleegd.

— artikel 22, 3°

Deze bepaling heft artikel 37 van de wet van 8.4.1965 op (14).

Artikel 37 bepaalt de maatregelen die de JRB. kan nemen ten aanzien van minderjarigen die voor deze rechtbank zijn gebracht. De opheffing van artikel 37 ten aanzien van minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie sluit aan bij de opheffing van artikel 36, eerste lid, 1°, 2° en 3° (vorderingsgronden).

Al eerder werden door artikel 22, 3° de artikelen 39 en 41 van de wet van 8.4.1965 opgeheven (15) waardoor minderjarigen ter beschikking van de Regering konden worden gesteld.

— artikel 22, 5°

Deze bepaling heft de artikelen 43 en 52 van de wet van 8.4.1965 op (16).

Artikel 43 heeft betrekking op geesteszieke minderjarigen, terwijl artikel 52 het de JRB. mogelijk maakt sommige van de in artikel 37 van die wet opgegeven maatregelen, voorlopig op te leggen tijdens de rechtspleging.

Al eerder werd door artikel 22, 5° artikel 53 van de wet van 8.4.1965 opgeheven (17) waardoor een minderjarige voor ten hoogste vijftien dagen in een huis van arrest kan worden geplaatst.

2. Wijzigende bepaling

— artikel 23, 4°

Deze bepaling wijzigt ten aanzien van minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie (18) artikel 60, eerste lid, van de wet van 8.4.1965, in die zin dat de JRB. de door haar bevolen maatregelen niet meer kan vervangen (19).

(10) *Belgisch Staatsblad*, 17 september 1994.

(11) *Belgisch Staatsblad*, 17 september 1994. De inwerkingtreding dateert van 27 september 1994.

(12) De artikelen 22 tot 26, 28 en 29 van het decreet van 28 maart 1990 tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand werden niet in de G.D. opgenomen maar als bijlage 2 toegevoegd aan de G.D. (*Belgisch Staatsblad*, 8 mei 1990, erratum, *Belgisch Staatsblad*, 20 juni 1990). De wijzigingen die door die bepalingen aan de wet van 8 april 1965 werden aangebracht, gelden uiteraard enkel voor de Vlaamse Gemeenschap.

(13) In sommige bepalingen van de wet van 8 april 1965 wordt de term « een als misdrijf gekwalificeerd feit » gebruikt.

(14) Behalve ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Voor die minderjarigen blijft artikel 37 van de wet van 8 april 1965 onverkort gelden.

(15) Behalve ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

(16) Behalve ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Die artikelen blijven in de Vlaamse Gemeenschap van kracht ten aanzien van voornoemde minderjarigen.

(17) Behalve ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

(18) Deze wijzigende bepaling geldt niet ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

(19) Tenzij met toepassing van artikel 26 (overgangsbepaling) van het decreet van 28 maart 1990. De JRB. kan de maatregel wel intrekken met toepassing van artikel 60 van de wet van 8 april 1965.

Dit gewijzigde artikel 60 dient samen te worden gelezen met artikel 26 § 1 G.D. waarin de vervanging van de maatregelen die door de J.R.B. ten aanzien van minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie werden genomen, geregeld is (20).

3. Overgangsbepalingen

In het decreet van 28 maart 1990 zijn, naast voornoemde opheffingen en wijziging van artikelen van de wet van 8.4.1965, eveneens twee overgangsbepalingen opgenomen. Het betreft de artikelen 25 en 26. De eerste bepaling stelt dat de lopende maatregelen met betrekking tot « minderjarigen in gevaar » na een periode van zes maanden automatisch komen te vervallen (artikel 25). De tweede bepaling laat toe om de lopende maatregelen binnen die periode te vervangen door maatregelen die in de G.D. zijn voorzien (artikel 26).

— artikel 25 (21)

Dit artikel bepaalt : « Onverminderd hetgeen door de wetgever wordt bepaald ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, blijven de maatregelen, die vóór de inwerkingtreding van de artikelen 22 tot 22octies, sub artikel 13 (22), werden genomen overeenkomstig de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming van toepassing uiterlijk tot zes maanden na de inwerkingtreding van voornoemde artikelen, zonder evenwel de leeftijd van achttien jaar te overschrijden. »

Deze bepaling bevat een algemene regel waardoor de maatregelen, die vóór de inwerkingtreding van hoofdstuk IV van de G.L. ten aanzien van « minderjarigen in gevaar » werden genomen overeenkomstig de wet van 8.4.1965, van toepassing blijven uiterlijk tot zes maanden na die inwerkingtreding. Daarna nemen ze van rechtswege — dit is automatisch — een einde (23).

De maatregelen eindigen vanzelfsprekend ook bij de meerderjarigheid van de betrokkene en ze kunnen binnen de bovengenoemde termijn van zes maanden ook door de J.R.B. worden ingetrokken (artikel 60 van de wet van 8.4.1965) of worden vervangen door maatregelen bepaald in de G.D. (artikel 26 van het decreet van 28 maart 1990).

De vervanging van de maatregel door een maatregel bepaald in de G.D. wordt hierna, onder artikel 26 besproken.

Indien binnen de voornoemde termijn van zes maanden geen vervangende maatregel werd genomen overeenkomstig artikel 26 wordt de gerechtelijke hulpverlening stopgezet. In dit geval dient het dossier op de griffie en op de S.D.-J.R.B. te worden afgesloten en kan de cliënt naar het C.B.J. worden verwezen opdat in voorkomend geval vrijwillige hulpverlening zou worden georganiseerd.

Indien na de termijn van zes maanden de gerechtelijke maatregel een einde heeft genomen (24) of binnen die termijn de maatregel werd ingetrokken kan de J.R.B. ten aanzien van de betrokken minderjarige in een problematische opvoedingssituatie, nadien geen maatregel meer bevelen dan na een vordering door het openbaar ministerie op grond van artikel 22 G.D. (25).

Indien de maatregel een einde heeft genomen wegens de meerderjarigheid van de betrokkene, kan hem nog verder hulp worden verleend op vrijwillige basis, met toepassing van artikel 30 G.D.

artikel 26 (26)

Deze bepaling luidt als volgt : « De jeugdrechter kan ambtshalve en te allen tijde de maatregelen die overeenkomstig de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming werden genomen, vervangen door maatregelen die in dit decreet (27) zijn voorzien. »

Dit artikel stelt dat de jeugdrechter ten aanzien van minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie de maatregelen die overeenkomstig de wet van 8.4.1965 werden genomen en die krachtens artikel 25 een einde nemen uiterlijk zes maanden na de inwerkingtreding van hoofdstuk IV van de G.D., ambtshalve en te allen tijde (28) kan vervangen door maatregelen die in die decreten zijn uitgewerkt. Het heeft immers geen zin dat al de maatregelen die krachtens de wet van 8.4.1965 werden genomen, automatisch en gedurende maximum zes maanden verder zouden lopen. Op die manier zouden twee categorieën van minderjarigen tot stand komen, hetgeen moet worden vermeden (29).

Door artikel 26 kan de jeugdrechter, vóór het verstrijken van de in artikel 25 bedoelde termijn de maatregel, opgelegd overeenkomstig de wet van 8.4.1965, vervangen door een maatregel van artikel 23, § 1 G.D. (30). Hij moet daarbij wel de maximumtermijnen in acht nemen die voorzien zijn in artikel 23, § 1 en 26, § 2 en 3 G.D.

De vervanging van de maatregel kan gebeuren bij beschikking, zonder dat de zaak op zitting moet komen. Indien een bij vonnis bevolen maatregel wordt vervangen door een decretale maatregel die inhoudelijk verschilt, lijkt het evenwel wenselijk dat die decretale maatregel door de jeugdrechtbank bij vonnis wordt bevestigd.

Op die manier kan men tijdens een overgangsperiode op een soepele manier overschakelen van de toepassing van het maatregelenpakket van de wet van 8.4.1965 naar die van het maatregelenpakket van de G.D., zonder dat men een beroep hoeft te doen op artikel 22 G.D.

(20) Zie verder de bespreking van artikel 26 G.D. In dit artikel wordt bepaald wie het initiatief kan nemen tot vervanging van een maatregel bedoeld in artikel 23, § 1 G.D. Het betreft de minderjarige, zijn wettelijke vertegenwoordiger, de S.D.-J.R.B. en het openbaar ministerie.

(21) Deze overgangsbepaling laat de bevoegdheid van de federale wetgever onverkort voor het nemen van maatregelen ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

(22) Lees : « hoofdstuk IV van de gecoördineerde decreten ».

(23) Dit is vanaf 27 maart 1995.

(24) Omdat binnen die termijn artikel 26 van het decreet van 28 maart 1990 niet werd toegepast.

(25) Tenzij de voorwaarden van artikel 22, eerste lid, 2° G.D. zijn vervuld zal het openbaar ministerie de zaak slechts bij de J.R.B. aanhangig kunnen maken nadat ze hem door de BC. werd doorverwezen (artikel 22, eerste lid, 1° G.D.) wanneer die van oordeel is dat het in het belang van de minderjarige ernstig aangewezen is dat er een afdwingbare pedagogische maatregel wordt genomen (artikel 17, § 2, lid 4, G.D.).

(26) Het tweede lid van dit artikel werd vernietigd door het Arbitragehof bij arrest nr. 40/91 van 19 december 1991 (*Belgisch Staatsblad*, 17 januari 1992). Dit artikel 26 is niet te verwarren met artikel 26 G.D.

(27) Lees : deze gecoördineerde decreten.

(28) De bestaande maatregelen lopen dus niet automatisch gedurende maximum 6 maanden verder. Dit is slechts het geval wanneer de jeugdrechter of de jeugdrechtbank gedurende die termijn niet het initiatief neemt dat voorzien is in artikel 26 of de maatregel niet intrekt (artikel 60 van de wet van 8 april 1965).

(29) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 39.

(30) Om de S.D.-J.R.B. niet ineens te overstelpen met opdrachten is het aangewezen de omzetting van de maatregelen te spreiden over een periode van zes maanden. Op die manier kan ook worden voorkomen dat de maatregelen rond hetzelfde tijdstip dienen te worden verlengd.

IV. De vrijwillige jeugdbijstand (31)

De bijzondere jeugdbijstand stelt zich subsidiair op in de welzijnssector, wegens de ernst van de problematieken die het inschakelen van externe instanties (32) rechtvaardigen.

Om oneigenlijk gebruik van middelen te voorkomen bewaken deze instanties de doelgroep. Dit zijn jongeren van wie de kansen op emotionele, intellectuele, sociale en morele ontwikkeling duidelijk verminderd zijn ten gevolge van de problematische opvoedingssituatie waarin zij leven in het gezin, in de school of in het brede netwerk van maatschappelijke interacties.

De hulpverlening binnen de bijzondere jeugdbijstand kan ofwel vrijwillig zijn ofwel worden opgelegd. De C.B.J. (33) hebben tot taak, door tussenkomst van de S.D.-C.B.J., de vrijwillige hulpverlening te organiseren. Ze zullen eerst trachten te helpen door advies, doorverwijzing naar de eerstelijnszorg of overleg met de betrokkenen (34).

Het is slechts wanneer de problematische opvoedingssituatie voldoende ernstig (35) is dat binnen de bijzondere jeugdbijstand hulpverlening zal worden georganiseerd.

De gerechtelijke jeugdbijstand zoals geregeld door de G.D. ligt in het verlengde van de vrijwillige hulpverlening. De gerechtelijke instanties treden in principe slechts (36) op indien noodzakelijk geachte hulpverlening niet op vrijwillige basis kan worden georganiseerd door het C.B.J., in voorkomend geval na tussenkomst van de BC. Om die reden volgt hieronder een summier beschrijving van de vrijwillige jeugdbijstand.

1. Centraal begrip : problematische opvoedingssituatie

Een problematische opvoedingssituatie is een toestand waarin de fysieke integriteit, de affectieve, morele, intellectuele of sociale ontplooiingskansen (37) van minderjarigen in het gedrang komen, door bijzondere gebeurtenissen, door relationele conflicten, of door de omstandigheden waarin zij leven (artikel 2, a) G.D.).

De term « problematische opvoedingssituatie » is ontleend aan de orthopedagogiek. De gebruikte omschrijving verwijst naar een feitelijke toestand; elk schuldbegrip is daarbij afwezig.

2. Vrijwillige hulpverlening in een problematische opvoedingssituatie

2.1. Het comité voor bijzondere jeugdzorg

Als een problematische opvoedingssituatie ter kennis wordt gebracht van het C.B.J., heeft het comité tot taak daadwerkelijke bijstand en hulp te organiseren voor de minderjarigen en voor diegenen die over hen het ouderlijk gezag uitoefenen of hen onder hun bewaring hebben; dit in het belang van de minderjarige (38) (artikel 4, 1° G.D.).

De beginselen met betrekking tot de organisatie van de bijstand en hulp zijn beschreven in artikel 9, § 2 G.D. Volgens deze beginselen kan hulpverlening die de rechten raakt van de personen die over de minderjarige het ouderlijk gezag uitoefenen of hen onder hun bewaring hebben, slechts uitgevoerd worden met hun instemming. Bovendien kan hulpverlening die de persoonlijke vrijheid van de minderjarige raakt enkel uitgevoerd worden met diens instemming, indien hij minstens veertien jaar is, of nadat hij werd gehoord, indien hij jonger dan veertien jaar is.

Het C.B.J. heeft tevens tot taak aan magistraten belast met jeugdzaken de waarborg te verlenen dat daadwerkelijke bijstand en hulp op vrijwillige basis zullen worden aangeboden, en hen daartoe desgevraagd mede te delen of deze bijstand en hulp werden aangevat, nog worden voortgezet of werden voltooid (artikel 4, 2° G.D.).

De bedoelde waarborg dient aan de magistraten belast met jeugdzaken te worden verleend, ook al werden de personen voor wie hulp wordt of werd georganiseerd door hen niet voorafgaandelijk naar het C.B.J. verwezen. Er dient immers te worden vermeden dat ook voor minderjarigen die niet door het openbaar ministerie naar het C.B.J. werden verwezen, vorderingen zouden worden ingesteld voor de JRB. wanneer voor die minderjarigen inmiddels bijstand en hulp door het C.B.J. werden opgestart.

Anderzijds moet men voorkomen dat het vertrouwen zou worden geschonden van personen die zich rechtstreeks tot de vrijwillige hulpverlening hebben gewend. Vandaar het woord « desgevraagd » (39).

Hoger genoemde inlichtingen zullen door het C.B.J. worden verstrekt, teikens de magistraten erom verzoeken (40). De magistraten dienen hun vraag niet speciaal te motiveren.

2.2 De bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand

De BC. heeft tot taak tussen de betrokken partijen te bemiddelen met het oog op een minnelijke regeling (artikel 17 G.D.).

(31) In artikel 5, § 1, II, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, vervangen bij de wet van 8 augustus 1988, de « sociale bescherming » genoemd.

(32) Het betreft de comités voor bijzondere jeugdzorg, de bemiddelingscommissies voor bijzondere jeugdbijstand en de jeugdrechtbanken.

(33) En meer bepaald de binnen de C.B.J. opgerichte bureaus voor bijzondere jeugdbijstand.

(34) Artikel 9, § 2, 2° G.D.

(35) Het volume van de problematische opvoedingssituatie vloeit o.m. voort uit de veelheid van problemen (multi-probleemgezinnen), de ernst of het chronisch karakter ervan.

(36) De gerechtelijke hulpverlening stelt zich dus subsidiair op ten aanzien van de vrijwillige hulpverlening.

(37) In de definitie staat het dynamische begrip « ontplooiingskansen » centraal; indien die ontplooiingskansen in het gedrang komen, is er sprake van een problematische opvoedingssituatie.

(38) Inzonderheid de S.D.-C.B.J. en het bureau voor bijzondere jeugdbijstand, dat in de schoot van het C.B.J. is opgericht, zijn met die taak belast. De S.D.-C.B.J. zal in eerste instantie aan een problematische opvoedingssituatie trachten te verhelpen door advies, doorverwijzing of overleg met alle betrokkenen. Pas indien dit geen oplossing biedt, zal worden gepoogd concrete bijstand en hulp te organiseren binnen de bijzondere jeugdbijstand (tweedelijns hulpverlening).

(39) Gedr. St. VI. R., 1988-1989, nr. 241/1, 15.

(40) Er wordt niet bepaald op welke wijze de informatie door de magistraten wordt gevraagd en aan hen wordt verstrekt. Aangenomen mag worden dat dit zowel schriftelijk als mondeling kan gebeuren.

Ze neemt overeenkomstig artikel 13 G.D. kennis van :

1° bemiddelingsverzoeken inzake oplossingsvoorstellen die door het bureau voor bijzondere jeugdbijstand noodzakelijk worden geacht, maar waarvoor de vereiste instemming van één of meer van de betrokkenen (41) niet werd bekomen.

Deze bemiddelingsverzoeken worden ingesteld door het bureau voor bijzondere jeugdbijstand in die gevallen waar de grenzen van diens mogelijkheden bereikt zijn omwille van de weerstand of het gebrek aan medewerking van de direct betrokkenen, terwijl hulpverlening noodzakelijk wordt geacht (42);

2° bemiddelingsverzoeken inzake hulpverleningsaanvragen die door het bureau voor bijzondere jeugdbijstand worden afgewezen of die niet kunnen worden ingewilligd wegens het ontbreken van de vereiste instemming.

Deze bemiddelingsverzoeken gaan uit van hulpvragers (43) die zich te kort gedaan voelen in hun recht op hulp omdat hun vraag door het bureau werd afgewezen (44);

3° bemiddelingsverzoeken in verband met klachten van personen die over een minderjarige het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, wiens wangedrag of onbuigzaamheid tot ernstige conflicten aanleiding geeft of het psycho-sociaal welzijn van zijn leefgenoten ernstige schade berokkent, wanneer alle pogingen tot conflictoplossing tot dusver mislukt zijn.

Voor de ouders of degenen die een minderjarige onder hun bewaring hebben bestaat dus de mogelijkheid om zich bij wangedrag of onbuigzaamheid van de minderjarige middels een bemiddelingsverzoek tot de BC. te wenden (45);

4° bemiddelingsverzoeken vanwege parketmagistraten belast met jeugdzaken.

De bemiddelingsverzoeken van parketmagistraten belast met jeugdzaken komen voor in die gevallen waarin deze magistraten van oordeel zijn dat een gerechtelijk optreden voorbarig, overbodig of tegenaangewezen is (46).

In principe kan krachtens artikel 22 G.D. (47) het openbaar ministerie de zaak van een minderjarige in een problematische opvoedingssituatie slechts bij de JRB. aanhangig maken, wanneer die zaak hem door de BC. werd doorverwezen. Het is dan ook aannemelijk dat parketmagistraten belast met jeugdzaken bemiddelingsverzoeken kunnen indienen om uit te maken of een gerechtelijk optreden nog kan worden vermeden, ook al lijkt dat optreden noodzakelijk in het licht van de gegevens waarover zij beschikken;

5° bemiddelingsverzoeken van hulpverleners die werkzaam zijn in erkende voorzieningen (48).

Enkel de hiervoor genoemde personen kunnen een bemiddelingsverzoek indienen bij de BC. (artikel 14 G.D.) (49).

Deze heeft dan tot taak tussen de betrokken partijen te bemiddelen met het oog op een minnelijke regeling (artikel 17 G.D.).

Er zijn de volgende mogelijkheden :

1° er wordt een minnelijke regeling bereikt die wordt vastgelegd in een geschrift, (behoorlijk) ondertekend door de betrokken partijen;

2° er wordt geen minnelijke regeling bereikt. In dat geval kan de BC. beslissen :

— de zaak bij gemotiveerde beslissing uit handen te geven (50).

Door de beslissing om de zaak uit handen te geven, erkent de BC. dat haar optreden niet tot een minnelijke regeling heeft geleid. Tegelijkertijd wordt ook meegedeeld dat volgens haar, in de problematische opvoedingssituatie geen voldoende ernstige indicaties aanwezig zijn om, via het openbaar ministerie, bij de JRB. op een gerechtelijke maatregel aan te dringen. De notificatie aan de betrokkenen van de beslissing de zaak uit handen te geven wordt gemotiveerd en kan een aantal aanbevelingen inhouden (51);

— de zaak in het belang van de minderjarige door te verwijzen naar het openbaar ministerie (52).

De doorverwijzing gebeurt enkel wanneer de BC. van oordeel is dat het in het belang van de minderjarige ernstig aangewezen is dat een gerechtelijke maatregel wordt genomen.

De doorverwijzing gebeurt d.m.v. een schriftelijk verslag, gericht aan het openbaar ministerie, waarin wordt aangetoond dat vrijwillige hulpverlening niet mogelijk is en dat het in het belang van de minderjarige ernstig aangewezen is dat een afdwingbare pedagogische maatregel wordt genomen.

(41) Onder de betrokkenen dienen de personen te worden verstaan die over de minderjarige het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben en de minderjarige zelf indien hij de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt en indien de hulpverlening zijn persoonlijke vrijheid raakt.

(42) Gedr. St. VI. R., 1984-1985, nr. 309/1, 14.

(43) De minderjarige of zijn vertrouwenspersoon en/of de personen die over de minderjarige het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben.

(44) Ofwel omdat het bureau zelf weigert de hulpverlening te organiseren ofwel omdat het bureau geen hulp kan organiseren bij gebrek aan instemming van één van de betrokkenen. Zie Gedr. St. VI. R., 1984-1985, nr. 309/1, 15.

(45) Gedr. St. VI. R., 1984-1985, nr. 309/1, 15. Als voorwaarde wordt evenwel gesteld dat « alle pogingen tot conflictoplossing tot dusver mislukt zijn ». Er dienen dus voorafgaandelijk pogingen tot conflictoplossing ondernomen te zijn.

(46) Zie Gedr. St. VI. R., 1984-1985, nr. 309/1, 15.

(47) Dit artikel wordt verder toegelicht.

(48) Het betreft de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand die door de Vlaamse Gemeenschap zijn erkend of door haar worden georganiseerd.

(49) De BC. beschikt immers niet over een sociale dienst.

(50) De beslissing om de zaak uit handen te geven wordt ter kennis gebracht van de betrokken partijen uiterlijk binnen de zeven dagen na de beslissing, waarna het dossier wordt afgesloten (artikel 22, § 2, van het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 1988 houdende oprichting en werkwijze van de bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand en van het administratief secretariaat, *Belgisch Staatsblad*, 19 november 1988).

(51) Gedr. St. VI. R., 1984-1985, nr. 309/1, 17.

(52) De in de bemiddeling opgeroepen partijen worden van de doorverwijzing in kennis gesteld, uiterlijk binnen de zeven dagen na de beslissing, waarna het dossier wordt afgesloten (artikel 22, § 3, van het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 1988 houdende oprichting en werkwijze van de bemiddelingscommissie voor bijzonder jeugdbijstand en van het administratief secretariaat, *Belgisch Staatsblad*, 19 november 1988).

V. De gerechtelijke jeugdbijstand

De gerechtelijke jeugdbijstand, zoals geregeld in hoofdstuk IV van de G.D., wordt hierna artikelsgewijze besproken.

1. De bevoegdheid van de JRB, om afdwingbare pedagogische maatregelen te nemen

Artikel 22

Artikel 22, eerste lid G.D. bevat de vorderingsgronden die het openbaar ministerie mogelijk maken problematische opvoedingssituaties voor de JRB. te brengen (53).

Volgens die bepaling kan de JRB. in de twee volgende gevallen kennis nemen van problematische opvoedingssituaties om gerechtelijke maatregelen (54) aan de betrokken minderjarigen en, eventueel, aan degenen die hen in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, op te leggen :

1° Wanneer de BC. de zaak heeft doorverwezen naar het openbaar ministerie overeenkomstig artikel 17, § 2, vierde lid G.D. en het openbaar ministerie, in het belang van de minderjarige, het nemen van een gerechtelijke maatregel noodzakelijk acht.

Dit is de algemene regel. In een problematische opvoedingssituatie zal de JRB. pas kunnen optreden op vordering van het openbaar ministerie, nadat de BC. geoordeeld heeft dat in het belang van de minderjarige een door de JRB. opgelegde pedagogische maatregel ernstig aangewezen is. Dat impliceert dat het niet mogelijk is gebleken om tot een minnelijke regeling over de noodzakelijk geachte hulpverlening, als bedoeld in artikel 17 § 1, tweede lid G.D., te komen.

Behoudens de uitzondering die in 2° is bepaald, is de JRB. niet bevoegd om dwingende maatregelen te nemen in een problematische opvoedingssituatie voor eerst alle pogingen zijn gedaan om bijstand en hulp te verlenen op basis van de vrijwillige medewerking van de betrokkenen (via het comité voor bijzondere jeugdzorg en de bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand).

Op het ogenblik dat de zaak door de BC. is doorverwezen, mag uitsluitend het openbaar ministerie uitmaken of een afdwingbare maatregel noodzakelijk is (55). In bevestigend geval zal het openbaar ministerie bij de JRB. een vordering instellen (56).

2° Wanneer het openbaar ministerie het bevelen van een afdwingbare pedagogische maatregel dringend noodzakelijk acht en bovendien aantoonde :

- dat onmiddellijke bijstand- en hulpverlening op vrijwillige basis niet mogelijk zijn;
- en dat de integriteit van de persoon (57) van de minderjarige gevaar loopt.

Het is een uitzondering op de algemene regel (zie 1°). Ze is ingegeven door de bezorgdheid om in acute en ernstige situaties, die een ernstige bedreiging (58) vormen voor een minderjarige, dwingend te kunnen optreden, wanneer vrijwillige hulpverlening niet onmiddellijk mogelijk is. In dergelijke situaties zou het niet verantwoord zijn de afwikkeling van de procedure voor de BC. af te wachten (59).

Nochtans moet deze bepaling uitzonderlijk en op haar juiste draagwijdte worden toegepast. Het openbaar ministerie moet voor ieder concreet geval in zijn vordering aantonen waarom dringend een afdwingbare pedagogische maatregel noodzakelijk is, dat onmiddellijke bijstand- en hulpverlening op vrijwillige basis niet mogelijk zijn en dat de integriteit van de persoon van de minderjarige gevaar loopt. De verdediging van de minderjarige zal deze vordering kunnen aanvechten (60).

Om te voorkomen dat terzelfdertijd twee verschillende regelingen van toepassing zouden zijn op een minderjarige in een problematische opvoedingssituatie, bepaalt het tweede lid van artikel 22 G.D. dat minderjarigen die de hoedanigheid van militair bezitten op het tijdstip dat de zaak bij de JRB. aanhangig wordt gemaakt niet onder de bevoegdheid vallen van de jeugdrechtbank.

2. De afdwingbare pedagogische maatregelen (61)

De maatregelen die de JRB. in een problematische opvoedingssituatie kan bevelen, verschillen naar gelang de zaak bij haar werd aanhangig gemaakt na doorverwijzing van de BC. (artikel 22, eerste lid, 1° G.D.) dan wel bij hoogdringendheid (artikel 22, eerste lid, 2° G.D.). In het eerste geval kan ze een van de maatregelen nemen die voorzien zijn in artikel 23, § 1 G.D. Ingeval ze bij hoogdringendheid van de zaak kennis neemt, kan ze slechts één van de maatregelen bevelen, bedoeld in artikel 27, § 1 G.D.

Die decretaal opgegeven maatregelen vervangen, althans ten aanzien van minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie, de maatregelen die bepaald waren in de artikelen 30, 31, 37, 43 en 52 (62) van de wet van 8.4.1965.

(53) Deze vorderingsgronden komen in de plaats van de gronden die beschreven waren in de artikelen 30 en 36, eerste lid, 1°, 2° en 3° van de wet van 8 april 1965 en die werden opgeheven bij artikel 22, 1° en 2°, van het decreet van 28 maart 1990 tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand.

(54) Afdwingbare pedagogische maatregelen.

(55) De noodzakelijkheid zal o.m. blijken uit het verslag van de BC. en uit het verslag van de navorsingsopdracht aan de S.D.-JRB. (artikel 8, § 1, van het besluit van 17 juli 1991 van de Vlaamse regering houdende organisatie en werkwijze van de S.D.-JRB).

(56) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 17.

(57) Die wordt bepaald door fysieke en psychische factoren (ibid.).

(58) Bijvoorbeeld kindermishandeling of incest, ernstige verwaarlozing, enz.

(59) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 18.

(60) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 24.

(61) Het feit dat die maatregelen afdwingbaar zijn, zowel ten aanzien van de minderjarigen als ten aanzien van degenen die hen in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, doet niets af van hun finaliteit, namelijk bijstand en hulp te verlenen.

(62) Waar artikel 52 van de wet van 8 april 1965 werd opgeheven ten aanzien van minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie en die bepaling bijgevolg de JRB. niet meer toelaat voorlopige maatregelen aan die minderjarigen op te leggen, bepaalt artikel 26, § 1, G.D. thans dat de maatregelen bedoeld in artikel 23, § 1 G.D., ook tijdens de voorbereidende rechtspleging kunnen worden genomen.

Afgezien van deze decretaal voorziene maatregelen kan de JRB. nog steeds tot de voogdij over gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen en de ontzetting van het ouderlijk gezag beslissen (63).

2.1 Maatregelen die de JRB. kan nemen na een vordering van het openbaar ministerie op grond van artikel 22, eerste lid, 1° (na doorverwijzing van de BC.)

Artikel 23. § 1

Artikel 23, § 1 G.D. geeft de maatregelen op die door de JRB. kunnen worden genomen in problematische opvoedingssituaties, wanneer de zaak door de BC. werd doorverwezen naar het openbaar ministerie dat een afdwingbare pedagogische maatregel noodzakelijk acht.

Het betreft dertien verschillende maatregelen waaruit de JRB. een keuze kan maken naar gelang van de concrete problematische opvoedingssituatie. Een combinatie van de maatregelen bedoeld in artikel 23, § 1 G.D., is echter niet mogelijk (64).

In de opsomming van de maatregelen is er expliciet geen eigenlijke gradatie ingebouwd. Wel dient voorbehoud te worden gemaakt bij de plaatsing in een open inrichting (11°) of in een gesloten gemeenschapsinstelling (12°).

Sommige maatregelen grijpen immers sterker in het leven van de minderjarige in dan andere. Bij de keuze van een maatregel moet derhalve worden uitgegaan van de stelling dat de meer ingrijpende maatregelen, die gepaard gaan met een verwijdering van de minderjarige uit zijn milieu, uitzonderlijk moeten zijn en slechts kunnen worden verantwoord door de ernst van de problematische opvoedingssituatie. Verwijdering uit het milieu is soms de eenvoudigste en wellicht de radicaalste maatregel, maar is daarom niet altijd de beste oplossing.

De grote vrijheid van appreciatie die aan de JRB. wordt toegekend, impliceert de opdracht om elke zaak te beoordelen met een sterke zin voor nuancering. Principeel dient bij gelijkblijvend effect de voorkeur te worden gegeven aan de minst ingrijpende maatregel (subsidiariteitsbeginsel).

In tegenstelling tot de wet van 8.4.1965 wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen de maatregelen ten aanzien van de ouders en deze ten aanzien van de minderjarigen. Dit onderscheid leek overigens nogal artificieel. Maatregelen ten aanzien van de ouders hadden soms een toch wel sterk voelbaar effect op kinderen aan wie bepaalde verplichtingen werden opgelegd (cfr. het opgeheven artikel 31, tweede lid van de wet van 8.4.1965).

In die context bepaalt artikel 24 G.D. dat de krachtens artikel 23, § 1, 2° tot 13° opgelegde maatregelen aanvullende voorwaarden en verplichtingen kunnen inhouden, zowel voor de minderjarigen als voor degenen die het ouderlijk gezag over hen uitoefenen of hen onder hun bewaring hebben.

De maatregelen zelf vormen een uitbreiding en een verfijning van de lijst, opgesomd in de wet van 8.4.1965. Ze zijn geïnspireerd op de concrete ervaring bij de toepassing van deze wet en op de wetenschappelijke inzichten van de laatste jaren inzake hulpverlening en opvoeding.

Bij de maatregelen is een maximale duur vermeld waardoor aan de betrokken minderjarigen en hun gezin bijkomende rechtszekerheid en een duidelijker toekomstperspectief worden geboden. Deze begrenzing in de tijd impliceert dat de betrokken hulpverleners een duidelijk hulpverleningsprogramma (65) en een handelings- of begeleidingsplan (66) zullen moeten opstellen en dat na de voorziene termijn geëvalueerd zal moeten worden in welke mate de doelstellingen werden bereikt. Zo nodig zullen de maatregelen worden verlengd, overeenkomstig artikel 26, § 2 G.D. Dat laatste mag echter nooit een automatisme zijn.

De hulpverlening moet dus worden beschouwd als een tijdelijke ingreep in het leven van de minderjarige en zijn omgeving, die erop gericht is dat hij nadien, in het maatschappelijk leven, zelfstandig zou functioneren (emancipatorische hulpverlening) (67).

Aangezien de in artikel 23, § 1 G.D. opgegeven termijnen maximumtermijnen zijn, kan de jeugdrechtbank aan de door haar opgelegde maatregelen een kortere termijn verbinden. Het verdient overigens aanbeveling dat de jeugdrechtbank bij het nemen van een maatregel bedoeld in voornoemd artikel, steeds de duur ervan zou bepalen, ook al valt die duur samen met de maximumtermijn.

Hierna volgt een toelichting bij de dertien onderscheiden maatregelen.

1° de personen die over de minderjarige het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, een pedagogische richtlijn verstrekken

Het verstrekken van een pedagogische richtlijn is de minst ingrijpende maatregel. Hij richt zich tot de personen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, om hen te confronteren met hun pedagogische verantwoordelijkheid. Een dergelijk eenmalig optreden van de JRB. kan (ook al is het beperkt) toch nuttig zijn in de gevallen waar een officiële interventie verantwoord is, terwijl een meer ingrijpende maatregel niet noodzakelijk wordt geacht (68).

(63) Met toepassing van de artikelen 29 (voogdij over gezinsbijslag) en 32 tot 35 (ontzetting van het ouderlijk gezag) van de wet van 8 april 1965. Wat de ontzetting van het ouderlijk gezag betreft, kan nog worden verwezen naar artikel 52, laatste lid van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 30 juni 1994 en naar artikel 56, eerste lid van die wet, vervangen bij de wet van 2 februari 1994. Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat voor de Vlaamse Gemeenschap artikel 52 werd opgeheven, behalve ten aanzien van minderjarigen die wegens een als misdrijf omschreven feit worden vervolgd.

(64) Zo kan een minderjarige bijvoorbeeld niet worden toevertrouwd aan een pleeggezin en tegelijkertijd aan een dagcentrum.

(65) Een hulpverleningsprogramma is een programma opgemaakt door de S.D.-JRB. volgens hetwelk de gerechtelijke hulpverlening best zou verlopen. Dit programma dat het sluitstuk is van een navorsingsopdracht of het in kaart brengen van de problematische opvoedingssituatie, bevat in essentie de algemene doelstellingen die met de hulpverlening worden beoogd en een voorstel tot pedagogische maatregel die het aangepaste kader vormt om die doelstellingen te realiseren (artikelen 13 en 14 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 houdende organisatie en werkwijze van de S.D.-JRB., *Belgisch Staatsblad*, 17 oktober 1991.)

(66) Een handelingsplan (artikel 42 G.D. — zie verder) of begeleidingsplan slaat op de uitvoering van een pedagogische maatregel bij middel van gefaseerde en concrete doelstellingen.

Het handelingsplan wordt nader omschreven in artikel 16.C.15 van het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 inzake erkenningsvoorwaarden en subsidiënormen van de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad*, 16 juni 1991) en, vanaf 1 januari 1995, in artikel 11.E. 9° van het B.V.R. van 13 juli 1994. Het begeleidingsplan wordt nader omschreven in de artikelen 16 tot 19 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 houdende organisatie en werkwijze van de S.D.-JRB. (*Belgisch Staatsblad*, 17 oktober 1991).

(67) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 19.

(68) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 19.

Een pedagogische richtlijn is enigszins te vergelijken met een berisping waarvan sprake is in artikel 37, tweede lid, 1° (oud) (69) van de wet van 8.4.1965; ze is evenwel niet tegen de minderjarige gericht. De hiervoor vermelde personen zullen worden gewezen op de tekortkomingen in hun relatie tot de minderjarige en ze zullen worden aangemaand deze situatie te verhelpen.

Het verstrekken van een pedagogische richtlijn is een aflopende maatregel die niet voor herziening vatbaar is. Wanneer het openbaar ministerie bij niet-effectiviteit van die maatregel opnieuw wil vorderen zal in principe een nieuwe tussenkomst van de BC. noodzakelijk zijn.

2° de minderjarige onder toezicht stellen van de S.D.-JRB (70).

Deze maatregel houdt in dat een zeker begeleidend toezicht wordt uitgeoefend op de levenswijze van een minderjarige. De ondertoezichtstelling is noodzakelijk wanneer de betrokkene zich te weinig houdt aan algemeen aanvaarde gedragsregels (71).

Aan deze maatregel kunnen aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (72).

De maatregel kan voor maximum één jaar worden bevolen; hij kan evenwel telkens met ten hoogste één jaar worden verlengd (artikel 26, § 2 G.D.); hij eindigt van rechtswege op de dag dat de betrokken minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.).

Het toezicht van de S.D.-JRB. is een zelfstandige maatregel die een bepaalde begeleiding van de minderjarige veronderstelt. Dit toezicht moet worden onderscheiden van het algemeen toezicht dat de S.D.-JRB. krachtens artikel 42 van de G.D. uitoefenen op de uitvoering van de afdwingbare pedagogische maatregelen (73). Dat algemeen toezicht, dat betrekking heeft op het bewaken van de kwaliteit van de hulpverlening, wordt onder punt VI.1 besproken.

3° gezinsbegeleiding bevelen (74)

De gezinsbegeleiding impliceert een psycho-sociale hulpverlening in de brede zin van het woord. Hiermee wil de decretale wetgever duidelijk de nadruk leggen op een systeemtheoretische en integrale aanpak van het gezin.

Het betreft hier geen verplichtingen meer die nagenoeg alieen door minderjarigen moeten worden nagekomen; ze kunnen zowel worden opgelegd aan de personen die de minderjarige onder hun bewaring hebben als aan de minderjarige zelf. De uitbreiding tot eerstgenoemde personen is noodzakelijk om het beoogde doel te bereiken, namelijk het behoud van de minderjarige in zijn milieu.

De gezinsbegeleiding kan er bijvoorbeeld op gericht zijn de ouders te leren op een meer aangepaste manier te reageren op probleemgedrag van hun kinderen, de ouders bij te staan in gevallen van kinderverwaarlozing, de communicatie tussen ouders en kinderen te verbeteren, het gezin te helpen een crisis te overwinnen, enz...

Van groot belang is dat de minderjarige niet wordt beschouwd als een geïsoleerde persoon, maar dat het hele gezin als psycho-sociaal systeem wordt betrokken in de begeleiding. Niet zelden is het probleemgedrag van een individueel persoon immers een symptoom van het dysfunctioneren van het hele systeem waarin hij leeft (75).

Aan de maatregel kan de JRB. aanvullende voorwaarden (modaliteiten) verbinden ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen verbinden ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben (artikel 24 G.D.) (76).

In principe dient de JRB. een erkende voorziening met de gezinsbegeleiding te belasten (77); slechts uitzonderlijk « desgevallend » (78) kan ze daarvoor een beroep doen op de S.D.-JRB. (artikel 25, 1° G.D.).

De maatregel kan worden bevolen voor ten hoogste één jaar; hij kan telkens met ten hoogste één jaar worden verlengd (artikel 26, § 2 G.D.) tot de datum waarop de betrokkene meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.).

4° de minderjarige een opvoedend project opleggen of de minderjarige, desgevallend samen met de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, toevertrouwen aan een project (79)

De inhoud van het opvoedend project wordt niet strikt omschreven. De mogelijkheden van deze maatregel (80) zijn echter ruim en kunnen allerlei vormen aannemen. Het opvoedend project kan onder meer bestaan in een leerproject dat onder meer gericht is op het bijbrengen van sociale vaardigheden of in een ervaringsproject.

In de tekst zijn twee mogelijkheden uitgewerkt : ofwel wordt de minderjarige een project opgelegd dat uitsluitend voor hem wordt georganiseerd, ofwel wordt de minderjarige toevertrouwd aan een reeds lopend project, waarbij ook andere minderjarigen betrokken zijn. Aan laatstgenoemd project kunnen, indien de JRB. dit raadzaam acht, ook de personen worden toevertrouwd die over de minderjarige het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben.

(69) De berisping is thans ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, voorzien in artikel 37, § 2, 1°, van de wet van 8 april 1965, vervangen bij de wet van 2 februari 1994.

(70) Deze maatregel was reeds ten aanzien van « minderjarigen in gevaar » bepaald in artikel 37, tweede lid, 2° (oud) van de wet van 8 april 1965.

(71) Bijvoorbeeld wanneer hij voortdurend spijbelt.

(72) Hierop wordt nader ingegaan bij de bespreking van artikel 24 G.D. (infra).

(73) Gedr. St. VI. R., 1988-1989, nr. 241/1, 20.

(74) Een analoge maatregel was reeds bepaald in de artikelen 30 en 31 van de wet van 8 april 1965, met dien verstande dat het begrip « opvoedingsbijstand » wordt vervangen door « gezinsbegeleiding ».

(75) Gedr. St. VI. R., 1988-1989, nr. 241/1, 20.

(76) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(77) Die erkende voorzieningen zijn de « thuisbegeleidingsdiensten », bedoeld in de artikelen 4. C en 14 van het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 inzake erkenningsvoorwaarden en subsidiënormen van de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad*, 16 juli 1991) en, vanaf 1 januari 1995, bedoeld in de artikelen 3, § 1 en 8 van het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1994.

(78) Dat zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn bij het ontbreken van een gezinsbegeleidingsdienst in de regio.

(79) Een « project » wordt in artikel 2, c) G.D. gedefinieerd als een bijzonder initiatief met een tijdelijk karakter, dat zich richt tot een specifieke doelgroep of op een bijzondere probleemsituatie.

(80) Die enigszins te vergelijken is met de « prestatie van opvoedkundige of filantropische aard », zoals bepaald in artikel 37, § 2, 2°, b), van de wet van 8 april 1965, vervangen bij de wet van 2 februari 1994.

De JRB. belast een erkende of een daarmee door de Vlaamse regering gelijkgestelde voorziening met de organisatie van het opvoedend project of zij vertrouwt de minderjarige toe aan een opvoedend project dat door een dergelijke voorziening wordt georganiseerd (81) (artikel 25, 2° G.D.).

De voorziening wordt tevens belast met de begeleiding van alle betrokkenen.

Aan het opvoedend project kunnen aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (82).

De maatregel kan maximum zes maanden duren. Hij kan niet worden verlengd en eindigt op de dag dat de minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.). Daarna is binnen de vrijwillige hulpverlening nog een verlenging van het project met ten hoogste zes maanden mogelijk voor de personen die tot aan de leeftijd van achttien jaar hebben deelgenomen aan een dergelijk project (artikel 30, § 1 G.D.).

5° de minderjarige een semi-residentiële voorziening doen bezoeken

Het betreft een begeleiding die zich situeert tussen een ambulante begeleiding en een residentiële behandeling. Ze biedt de mogelijkheid om het ingrijpen in het leven van de minderjarige op een aangepaste manier te doseren.

Bedoeld worden de dagcentra die zich vooral richten tot gezinnen met schoolgaande kinderen waar de opvoedingssituatie is ontwricht, maar waar het zelfstandig functioneren van het gezin nog kan worden hersteld door een geïntegreerde gezinsbegeleiding, gekoppeld aan een opname van de kinderen in een dagcentrum.

De dagcentra bieden geen overnachting. Ze vangen kinderen op buiten de schooluren en tijdens de vakantieperiodes. Het is namelijk gebleken dat die momenten in sommige gezinnen herhaaldelijk een bron zijn van conflicten of aanleiding geven tot normovertredend gedrag.

Het toezicht op schooltaken, het organiseren van zinvolle activiteiten en het begeleiden van groepsleven zijn nuttige instrumenten die door deze voorzieningen worden aangewend om de ontplooiingskansen van kinderen te stimuleren. Dagcentra zijn dus geen bijzondere kinderdagverblijven, maar vormen een volwaardig alternatief voor uithuisplaatsing in gevallen van ernstige plaatsingsindicatie.

De werking van de semi-residentiële voorzieningen beslaat verscheidene terreinen: gezinsbegeleiding, groepswerking, studie- en schoolbegeleiding, individuele begeleiding (83).

Aan het bezoek aan een dagcentrum kunnen aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (84).

De JRB. kan een minderjarige enkel toevertrouwen aan een erkende of een daarmee door de Vlaamse regering gelijkgestelde semi-residentiële voorziening (artikel 25, 2° G.D.) (85). Die voorziening wordt tevens belast met de begeleiding van alie betrokkenen. Bij de keuze van de voorziening dient rekening te worden gehouden met het vereiste van een gezinsgerichte werking (artikel 23, § 2 G.D.) (86).

De maatregel kan worden bevolen voor maximum één jaar; hij kan evenwel telkens met maximum één jaar worden verlengd (artikel 26, § 2 G.D.) tot op de dag dat de minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.).

6° de minderjarige zelfstandig laten wonen

Door diverse omstandigheden, onder meer ernstige relationele conflicten of verregaande verwaarlozing, kunnen sommige minderjarigen niet meer rekenen op het gezin waartoe ze behoorden.

Het kan echter mogelijk zijn dat de opname in een residentiële voorziening (inrichting), waar begeleiding in groepsverband een centrale plaats inneemt, voor hen niet (of niet meer) raadzaam is. Die minderjarigen kunnen dan, eerst onder begeleiding, leren zelfstandig te leven. Deze maatregel geeft hen hiertoe de kans. De betrokkenen zullen immers pedagogisch worden begeleid door een erkende voorziening (87) of door een daarmee door de Vlaamse regering gelijkgestelde voorziening (artikel 25, 2° G.D.).

Voor het toepassen van deze maatregel is een minimumleeftijd van zeventien jaar vereist, omdat zelfstandig wonen een zekere rijpheid veronderstelt.

Tevens is bepaald dat de minderjarige over voldoende inkomsten zal moeten kunnen beschikken. Deze kunnen afkomstig zijn uit een loon, uit diverse sociale uitkeringen, uit studietoelagen, uit financiële steun van familieleden, enz. Het is dus niet noodzakelijk dat de minderjarige reeds over voldoende inkomsten beschikt op het ogenblik van het nemen van de maatregel. De maatregel moet ook niet noodzakelijk voorafgegaan zijn door een plaatsing in een residentiële voorziening (88).

Aan de maatregel kunnen aanvullende voorwaarden (modaliteiten) worden verbonden ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben (artikel 24 G.D.) (89).

Ondanks het feit dat de minderjarige zelfstandig mag wonen, let de JRB. bij het bevelen van de maatregel erop dat een gezinsgerichte — relatieherstellende — werking mogelijk is (artikel 23, § 2 G.D.) (90).

(81) Hiertoe kunnen overeenkomsten worden afgesloten, hetgeen met ingang van 1 januari 1995 uitdrukkelijk is geregeld door artikel 56 van het B.V.R. van 13 juli 1994.

(82) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(83) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 21-22.

(84) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(85) Bedoeld worden de « dagcentra » (categorie 7) erkend met toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 inzake erkenningsvoorwaarden en subsidiënormen van de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad*, 16 juli 1991). Vanaf 1 januari 1995 zijn het de « dagcentra » bedoeld in de artikelen 3, § 1, en 7 van het B.V.R. van 13 juli 1994.

(86) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

(87) Het gaat om de « diensten begeleid zelfstandig wonen » bedoeld in de artikelen 4. C en 12 van het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 inzake erkenningsvoorwaarden en subsidiënormen van de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad*, 16 juli 1991) en, vanaf 1 januari 1995, om de « diensten voor begeleid zelfstandig wonen » bedoeld in de artikelen 3, § 1, en 9 van het B.V.R. van 13 juli 1994. Het kan eveneens gaan om residentiële voorzieningen die een bijkomende erkenning bekwamen om minderjarigen die zelfstandig wonen te begeleiden.

(88) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 22.

(89) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(90) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

De bovengenoemde erkende of daarmee gelijkgestelde voorziening wordt belast met de begeleiding van alle betrokkenen (artikel 25, 2° G.D.).

De maatregel en de eventuele verlenging ervan (artikel 26, § 2 G.D.) kan ten hoogste duren totdat de betrokken minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.). Nadien is begeleid zelfstandig wonen nog enkel mogelijk binnen de vrijwillige hulpverlening tot de leeftijd van éérentwintig jaar (artikel 30, § 2, 4° G.D.).

7° de minderjarige onder permanent toezicht op kamer laten wonen

Het begeleid zelfstandig wonen, bedoeld onder 6°, veronderstelt een zekere graad van zelfredzaamheid.

Minderjarigen die daar nog niet aan toe zijn, maar niet kunnen rekenen op een familiaal milieu, kunnen eveneens vanaf de leeftijd van zeventien jaar de kans krijgen om onder permanent toezicht op een kamer te wonen. Dit houdt in dat zij grotendeels alleen of in een kleine groep hun dagelijkse leven bereyden. Zij zullen daarbij van zeer nabij worden begeleid en intensief worden ondersteund in het verwerven van allerlei vaardigheden die hen tot een grotere zelfstandigheid kunnen brengen. Deze maatregel vormt dus een rechtstreekse voorbereiding op het eigenlijke zelfstandig wonen. In veel gevallen zal het hier gaan om minderjarigen die geruime tijd in een residentiële voorziening hebben verbleven en zich geleidelijk meer kunnen losmaken van het groepsleven en het zorgend karakter van die voorziening.

Het onder toezicht op een kamer wonen kan worden georganiseerd in een afdeling van een residentiële voorziening waar kamers als studio's zijn ingericht (91).

Enkel erkende of daartoe door de Vlaamse regering gelijkgestelde voorzieningen mogen door de JRB. worden belast met de organisatie van de maatregel en de begeleiding van alle betrokkenen (artikel 25, 2° G.D.).

Bij het bevelen van de maatregel houdt de JRB. rekening met het vereiste van een gezinsgerichte — relatieherstellende — werking (artikel 23, § 2 G.D.) (92).

Aan de maatregel kunnen door de JRB. aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (93).

De maatregel en de eventuele verlenging ervan (artikel 26, § 2 G.D.) kan duren totdat de betrokken minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.). Nadien is onder permanent toezicht op kamer wonen nog enkel mogelijk binnen het kader van de vrijwillige hulpverlening tot de leeftijd van twintig jaar (artikel 30, § 2, 1° G.D.).

8° de minderjarige onder de begeleiding stellen van een onthaal- en oriëntatiecentrum

De onthaal- en oriëntatiecentra hebben als opdracht tijdens de duur van de maatregel een passende oriëntatie voor de minderjarige uit te werken om de problematische opvoedingssituatie te verhelpen.

In veel gevallen zal het echter ook noodzakelijk zijn om bijvoorbeeld in crisissituaties de minderjarige kortstondig onderdak te verlenen. Op die manier kunnen conflicten tussen de minderjarige en degenen die hem onder hun bewaring hebben, worden gemilderd en kan na enige tijd opnieuw een dialoog op gang komen.

De mogelijkheid moet ook bestaan om gedurende de oriëntatieperiode de jongere in zijn milieu te behouden of hem ernaar te laten terugkeren. Een dergelijke soepele werkwijze maakt een meer realistische analyse van de familiale situatie en een betere oriëntatie mogelijk dan wanneer de minderjarige de hele tijd verplicht in het centrum zou moeten verblijven (94). Vandaar de woorden « onder de begeleiding stellen ». Ze maken het mogelijk dat er zowel residentieel als ambulante wordt gewerkt.

De maatregel kan voor ten hoogste dertig dagen worden opgelegd en is eenmaal verlengbaar met ten hoogste dertig dagen (artikel 26, § 2 G.D.) (95), ongeacht hoe hij wordt toegepast: ambulante, residentieel of zowel ambulante als residentieel. De maatregel eindigt van rechtswege op de datum waarop de minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.).

De relatief korte duur van deze maatregel moet verhinderen dat hij aan zijn doel zou voorbijgaan en dat de hulpverlening zou evolueren naar een langdurige residentiële plaatsing. In dit verband kan de begeleiding door een onthaal- en oriëntatiecentrum worden beschouwd als een mogelijkheid waardoor acute crisissituaties kunnen worden opgevangen en langdurige begeleidingen overbodig kunnen worden gemaakt (96).

Aan de maatregel kunnen door de JRB. aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (97).

De minderjarige kan door de JRB. enkel worden toevertrouwd aan een erkend of daarmee door de Vlaamse regering gelijkgesteld centrum, dat tevens wordt belast met de begeleiding van alle betrokkenen (artikel 25, 2° G.D.).

De JRB. dient ervoor te waken dat een gezinsgerichte werking mogelijk is (artikel 23, § 2 G.D.) (98).

Hoewel volgens artikel 26, § 1 G.D. deze maatregel zowel tijdens de voorbereidende rechtspleging als tijdens en na de rechtspleging over de grond van de zaak kan worden genomen, gaat het vanuit inhoudelijk standpunt toch eerder om een voorlopige maatregel dan om een maatregel ten gronde.

9° de minderjarige onder de begeleiding stellen van een observatiecentrum

De minderjarige onder begeleiding stellen van een observatiecentrum heeft grotendeels hetzelfde doel als de begeleiding van een onthaal- en oriëntatiecentrum. Het observatiecentrum zal echter in complexe, problematische opvoedingssituaties een meer diepgaande en multidisciplinaire analyse maken van de problematische opvoedingssituatie. Het zal hiervoor onder meer gebruik maken van gespecialiseerde technieken.

(91) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 22.

(92) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

(93) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(94) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 22-23.

(95) Bij toepassing van artikel 27 G.D. gaat het zonder meer om 45 dagen, tenzij voordien de jeugdrechter zijn maatregel intrekt (artikel 60, wet van 8 april 1965), hetgeen in bepaalde gevallen wenselijk kan zijn.

(96) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 22-23.

(97) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(98) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

Ook bij de uitvoering van deze maatregel kan zowel ambulante als residentiële worden gewerkt (99). Vandaar de woorden « onder de begeleiding stellen ». Indien een observatie van de minderjarige in zijn milieu noodzakelijk wordt geacht lijkt een ambulante werking eerder aangewezen (100).

De JRB. kan aan de maatregel aanvullende voorwaarden ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, verbinden (artikel 24 G.D.) (97).

De minderjarige kan door de JRB. enkel worden toevertrouwd aan een erkend of daarmee door de Vlaamse regering gelijkgesteld centrum, dat tevens wordt belast met de begeleiding van alle betrokkenen (artikel 25, 2° G.D.).

De JRB. waakt ervoor dat een gezinsgerichte werking mogelijk is (artikel 23, § 2 G.D.) (101).

De duur van de maatregel bedraagt ten hoogste zestig dagen ongeacht hoe hij uitgevoerd wordt: residentiële, ambulante of zowel ambulante als residentiële. Hij kan eenmaal met ten hoogste zestig dagen worden verlengd (artikel 26, § 2 G.D.) (102). De maatregel eindigt van rechtswege op de dag dat de minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.).

Hoewel volgens artikel 26, § 1 G.D. deze maatregel zowel tijdens de voorbereidende rechtspleging als tijdens en na de rechtspleging over de grond van de zaak kan worden genomen, gaat het vanuit inhoudelijk standpunt toch eerder om een voorlopige maatregel dan om een maatregel ten gronde. En ook al verbiedt de tekst van de gecoördineerde decreten dit niet, toch verdient het aanbeveling de begeleiding door een onthaal- en oriëntatiecentrum niet onmiddellijk te laten volgen door de begeleiding door een observatiecentrum. Beide maatregelen hebben immers enigszins dezelfde finaliteit, namelijk het uitwerken van een passende oriëntatie.

Wanneer een problematische opvoedingssituatie van die aard is dat ambulante of semi-residentiële hulpverlening onvoldoende resultaten zou opleveren, is het verantwoord de minderjarige aan zijn natuurlijk milieu te onttrekken. Plaatsingsmaatregelen zijn dus in principe subsidiair in verhouding tot maatregelen die in het natuurlijk milieu toegepast kunnen worden. Alvorens tot een plaatsing over te gaan, moet men dus eerst alle andere vormen van hulpverlening ernstig onderzoeken. De noodzaak om te plaatsen moet bij voorkeur blijken uit het voorafgaandelijke advies van een onthaal- en oriëntatiecentrum of van een observatiecentrum.

Bovendien moet de verwijdering uit het natuurlijk milieu van zo kort mogelijke duur zijn en moet de affectieve binding met het gezin van oorsprong worden bevorderd (103).

10° de minderjarige toevertrouwen aan een betrouwbaar persoon of gezin

Deze maatregel houdt in dat andere personen dan de ouders grotendeels de opvoeding van de minderjarige tijdelijk overnemen. Deze maatregel is wenselijk wanneer de betrokkene niet zozeer behoefte heeft aan een intense hulpverlening dan wel aan een socio-affectieve relatie.

Het verblijf in een « vervanggezin » — meestal « pleeggezin » genoemd — kan van lange of van korte duur zijn. In beide gevallen zal evenwel een intensieve samenwerking met de ouders nodig zijn (104). De toewijzing aan een pleeggezin laat immers hun rechten onverkort en de terugkeer naar het oorspronkelijke milieu blijft, anders dan bij een adoptie, de hoofdbetrachting.

De JRB. kan de minderjarige toevertrouwen aan een gezin, maar ook aan een alleenstaande persoon. Hoewel het gezin het meest voorkomende samenlevingsverband is in onze maatschappij, dienen alleenstaanden niet te worden uitgesloten van de mogelijkheid een minderjarige op te nemen. Het behoort tot de bevoegdheid van de JRB. om te oordelen of een alleenstaande persoon of een gezin betrouwbaar en geschikt is om verantwoordelijkheid op te nemen in de opvoeding van de minderjarige (105).

Aan de maatregelen kunnen door de JRB. aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem oorspronkelijk onder hun bewaring hadden, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (106).

De JRB. kan alleen een erkende voorziening (107) belasten met de begeleiding van de persoon of het gezin aan wie de minderjarige werd toevertrouwd. Ze kan daar echter van afzien, door bijvoorbeeld een minderjarige bij een persoon of gezin, behorend tot zijn familie, te plaatsen (artikel 25, 3° G.D.).

Bij het bevelen van de maatregel dient de JRB. ervoor te waken dat een gezinsgerichte werking met het oorspronkelijk milieu mogelijk is (artikel 23, § 2 G.D.) (108).

Voor jonge kinderen, die aan gezinnen of aan betrouwbare personen worden toevertrouwd, is het niet raadzaam om jaarlijks de maatregelen te herzien. Kinderen beneden de leeftijd van twaalf jaar kunnen dan ook aan een persoon of gezin worden toevertrouwd uiterlijk tot de leeftijd van dertien jaar (109). Ten aanzien van minderjarigen vanaf twaalf jaar wordt de maatregel genomen voor de duur van ten hoogste één jaar (110).

(99) Zie artikel 15 van het B.V.R. van 13 juli 1994 dat in werking treedt op 1 januari 1995. Afspraken tussen jeugdrechter en voorziening nopens het residentiële of het ambulante karakter van de observatie worden best op voorhand gemaakt. Dit kan ook van belang zijn voor het bepalen van de financiële bijdrage van de ouders.

(100) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 23.

(101) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

(102) Bij toepassing van artikel 27 G.D. gaat het zonder meer over 45 dagen, tenzij voordien de jeugdrechter zijn maatregel intrekt (artikel 60 wet van 8 april 1965), hetgeen in bepaalde gevallen wenselijk kan zijn.

(103) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 23.

(104) Een gezinsplaatsing moet dan ook duidelijk worden onderscheiden van een adoptie.

(105) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 24.

(106) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(107) Het betreft een « dienst voor plaatsing in gezinnen », bedoeld in de artikelen 4 en 13 van het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 inzake erkenningsvoorwaarden en subsidiënormen van de voorzieningen bij zondere jeugdbijstand (*Belgisch Staatsblad*, 16 juli 1991) en, vanaf 1 januari 1995, om een « dienst voor pleegzorg » bedoeld in de artikelen 3, § 1 en 10 van het B.V.R. van 13 juli 1994.

(108) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

(109) Het feit dat de plaatsing in gezinnen niet van jaar tot jaar moet worden verlengd belet niet dat hij te allen tijde kan worden ingetrokken (artikel 60 van de wet van 8 april 1965 en artikel 26, § 1 G.D.) of worden vervangen door een andere maatregel (artikel 26, § 1 G.D.).

(110) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 24.

De maatregel kan nadien telkens met één jaar worden verlengd (artikel 26, § 2 G.D.). De maatregel an de eventuele verlenging ervan kunnen echter ten hoogste duren tot de dag dat de betrokken minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.). Na achttien jaar is het toevertrouwen aan een betrouwbaar persoon of gezin nog enkel mogelijk binnen de vrijwillige hulpverlening, tot de leeftijd van twintig jaar (artikel 30, § 2, 2° G.D.).

11° de minderjarige toevertrouwen aan een geschikte open inrichting

Zoals decretaal bepaald, dient deze maatregel uitzonderlijk te worden toegepast nadat is aangetoond dat de minderjarige tijdelijk uit zijn natuurlijk milieu moet verwijderd worden. Dat houdt in dat alle andere minder ingrijpende maatregelen eerst in overweging zijn genomen (111) en dat de ernst van de problematische opvoedingssituatie duidelijk is aangetoond in het navorsingsverslag van de betrokken consultant. De maatregel mag derhalve slechts worden genomen indien noch de ambulante hulpverlening, noch de semi-residentiële hulpverlening raadzaam lijken of geslaagd zijn (112).

De JRB. zal de minderjarige toevertrouwen aan een « geschikte » residentiële voorziening. De JRB. is bevoegd te oordelen of een gezinsvervangende opvang dan wel een residentiële begeleiding het meest geschikt is om tegemoet te komen aan de concrete probleemsituatie waarin de minderjarige zich bevindt; ze zal haar uitspraak in die optiek motiveren (113). Het kan daarbij zowel gaan om een erkende residentiële voorziening (114) of een residentiële voorziening die daarmee door de Vlaamse regering wordt gelijkgesteld, als om een residentiële voorziening die door de Vlaamse Gemeenschap zelf wordt georganiseerd, nl. een gemeenschapsinstelling voor bijzondere jeugdbijstand (115) (artikel 25, 2° G.D.). Die voorziening zal tevens worden belast met de begeleiding van alle betrokkenen.

Het in het oorspronkelijke artikel 37, tweede lid van de wet van 8.4.1965 gemaakte onderscheid tussen « de uitbesteding in een geschikte private inrichting » (116) en « het toevertrouwen aan de groep Rijksgeestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht » (117) werd niet behouden.

De formulering van de nieuwe tekst impliceert dan ook een wijziging ten opzichte van de wet van 8.4.1965 in die zin dat, wanneer een minderjarige wordt toevertrouwd aan een door de Gemeenschap georganiseerde inrichting, hij wordt toevertrouwd aan één bepaalde inrichting en niet meer aan de groep van deze inrichtingen. Hiermee wordt aan de uitvoerende macht die deze inrichtingen beheert de bevoegdheid ontnomen om tot interne overplaatsingen over te gaan. Aangezien een dergelijke overplaatsing toch vrij ingrijpend kan zijn, leek het voor de decretale wetgever raadzaam deze bevoegdheid aan de JRB. voor te behouden (118).

Verder wordt duidelijk het onderscheid gemaakt tussen de hier bedoelde « open » inrichtingen en de gesloten inrichtingen waarvan hierna onder 12° melding wordt gemaakt.

Aan de maatregel kunnen door de JRB. aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (119).

De JRB. waakt er bij de keuze van de inrichting voor dat een gezinsgerichte werking mogelijk is (artikel 23, § 2 G.D.) (120).

De maatregel kan voor ten hoogste één jaar worden bevolen. Hij kan telkens met ten hoogste één jaar worden verlengd (artikel 26, § 2 G.D.). De maatregel en de eventuele verlenging ervan kunnen echter ten hoogste duren tot de dag dat de betrokken minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.).

Nadien is het toevertrouwen aan een geschikte open inrichting nog enkel mogelijk binnen de vrijwillige hulpverlening tot de leeftijd van ten hoogste twintig jaar (artikel 30, § 2, 3° G.D.).

12° de minderjarige toevertrouwen aan een geschikte gesloten gemeenschapsinstelling (121).

(111) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/6, 25.

(112) Het gebruik van het woord « uitzonderlijk » lijkt er tevens op te wijzen dat, vooraleer een minderjarige aan een geschikte open inrichting wordt toevertrouwd, zijn plaatsing in een pleeggezin (10°) dient te zijn overwogen (Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 24).

(113) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 24.

(114) Het betreft de inrichtingen voor minderjarigen van drie tot veertien jaar, de inrichtingen voor adolescenten en de gezinstehuizen bedoeld in de artikelen 4 tot 7 van het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 inzake erkenningsvoorwaarden en subsidiënormen van de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand; vanaf 1 januari 1995, de begeleidingstehuizen en de gezinstehuizen, bedoeld in de artikelen 3, § 1, 4 en 5 van het B.V.R. van 13 juli 1994.

(115) De oprichting en de taak van de gemeenschapsinstellingen worden geregeld in de artikelen 31 tot 33 van het decreet van 12 december 1990 betreffende het bestuurlijk beleid (*Belgisch Staatsblad*, 21 december 1990).

Bij de keuze de minderjarige toe te vertrouwen aan een private voorziening dan wel aan een gemeenschapsinstelling is het subsidiariteitsbeginsel doorslaggevend. Inzake pedagogisch concept bieden de gemeenschapsinstellingen een ver doorgedreven gestructureerd regime aan met activiteiten die hoofdzakelijk binnen de muren van de instelling plaatsgrijpen.

In deze zin kan een plaatsing in een open inrichting georganiseerd door de Vlaamse gemeenschap beschouwd worden als een meer ingrijpende maatregel dan de plaatsing in een private inrichting. De prioritaire opdracht van de gemeenschapsinstellingen zal trouwens bestaan in een aanbod van hulpverlening met betrekking tot de maatregelen voorzien in artikel 37, § 2, 4°, van de wet van 8 april 1965 en in artikel 23, § 1, 12° G.D. (zie verder). Het aantal open plaatsen in de gemeenschapsinstellingen wordt daardoor beperkt. Zij dienen hoofdzakelijk aangewend te worden voor jongeren gekenmerkt door extreme persoonlijkheidsdysfuncties en zeer moeilijk gedrag, ondermeer voor jongeren voor wie, na een verblijf in een gesloten afdeling, verdere afdwingbare hulpverlening in een gestructureerd verband noodzakelijk blijft.

(116) Artikel 37, tweede lid, 3°.

(117) Artikel 37, tweede lid, 4°.

(118) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 24-25.

(119) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(120) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

(121) In de huidige stand van zaken kunnen uitsluitend de afdeling voor meisjes te Beernem en de afdeling voor jongens te Mol-Hutten als gesloten instellingen worden gekwalificeerd. Vermits de keuze beperkt is kan het decretaal begrip « geschikte » nog niet ten volle worden toegepast.

In het oorspronkelijke artikel 37, tweede lid van de wet van 8.4.1965 werd er geen onderscheid gemaakt tussen open en gesloten instellingen. Dat had onder meer tot gevolg dat door een beslissing van de uitvoerende macht een minderjarige uit een open instelling kon worden overgeplaatst naar een gesloten instelling. Hierdoor werden de rechten van de verdediging beknot.

De decreten maken wel het onderscheid tussen open en gesloten instellingen. Aldus kennen ze aan de JRB. de bevoegdheid toe om door haar maatregel een duidelijke keuze te maken. De beslissing een minderjarige toe te vertrouwen aan een gesloten instelling zal dus voortaan door de JRB. worden genomen, zonder dat de uitvoerende macht daarbij betrokken wordt (122).

Het begrip « gesloten inrichting (instelling) » wordt noch in de G.D., noch in de voorbereidende werken ervan, gedefinieerd. Wel werd tijdens de bespreking in de Commissie van de Vlaamse Raad duidelijk gesteld dat de organisatie van een gesloten instelling voorbehouden moet blijven aan de gemeenschapsoverheid (123).

Een omschrijving van dat begrip vindt men wel in de voorbereidende werken van de wet van 2 februari 1994 tot wijziging van de wet van 8.4.1965 (124). In artikel 37, § 2, 4° (nieuw) van de wet van 8.4.1965 is sprake van « een openbare instelling voor observatie en opvoeding onder toezicht » waarmee binnen de Vlaamse Gemeenschap onbetwistbaar een gemeenschapsinstelling voor bijzondere jeugdbijstand wordt bedoeld. Volgens de memorie van toelichting wordt een in artikel 37, § 2, 4° bedoelde instelling (of afdeling ervan) geacht gesloten te zijn, wanneer ze haar opdracht van observatie en opvoeding onder toezicht vervult op een wijze welke voldoende waarborgen biedt, die de betrokken minderjarige verhinderen de instelling te verlaten (...).

Het begrip « gesloten inrichting (instellingen) » is derhalve een feitelijk begrip. Een inrichting welke een groot aantal ontvluchtelingen kent kan dus moeilijk als een gesloten inrichting worden beschouwd (125).

Naast het aantal ontvluchtelingen (126) zijn er echter nog andere criteria van belang om het begrip « gesloten inrichting » te bepalen. Deze gegevens hebben o.m. betrekking op het gestructureerde karakter van het opvoedingsregime, de personeelsbezetting per leefgroep en de mogelijkheid om op geregelde tijdstippen de inrichting al dan niet te verlaten (127).

In een gesloten inrichting kunnen er ook verschillende gradaties zijn van geslotenheid, afhankelijk van de pedagogische noden van de minderjarigen. Zo kan in een gesloten instelling het pedagogisch regime voorzien in het geleidelijk verwerven van meer vrijheid naarmate de minderjarige zijn verantwoordelijkheid opneemt.

Gezien het ingrijpende en vrijheidsberovende karakter van de maatregel, is de plaatsing in een gesloten instelling van een minderjarige in een problematische opvoedingssituatie slechts mogelijk wanneer de betrokkene minstens veertien jaar oud is. Door het openbaar ministerie moet bovendien worden aangetoond :

— dat de minderjarige zich herhaaldelijk heeft onttrokken aan zijn plaatsing bij een betrouwbaar persoon of gezin of in een geschikte open inrichting; (128)

— en dat de maatregel noodzakelijk is voor het behoud van de integriteit van de persoon van de minderjarige. Die « integriteit » wordt bepaald door fysieke en psychische factoren.

Al die voorwaarden samen zorgen er voor dat de maatregel slechts uitzonderlijk zal kunnen worden toegepast.

De duur van de maatregel bedraagt ten hoogste drie maanden, om een reïntegratie in de maatschappij niet al te zeer te bemoeilijken. Indien noodzakelijk kan de maatregel wel eenmaal met ten hoogste drie maanden worden verlengd (artikel 26, § 2 G.D.). Hij eindigt van rechtswege op de dag dat de minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.).

Aan de maatregel kunnen door de JRB. aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (129).

13° de minderjarige toevertrouwen aan een psychiatrische inrichting (130)

Een minderjarige in een problematische opvoedingssituatie kan niet alleen worden toevertrouwd aan een pedagogisch georiënteerde voorziening, maar ook aan een psychiatrische instelling met een open of gesloten regime. Dit kan, zelfs indien reeds eerder een collocatie werd bevolen.

Deze maatregel moet als uitzonderlijk worden beschouwd; hij kan alleen worden toegepast wanneer de geestestoestand van de minderjarige dit vereist. Hij kan slechts worden genomen na een voorafgaande psychiatrische expertise (131).

Gedurende de plaatsing in een psychiatrische inrichting overeenkomstig artikel 23, § 1 13° G.D. worden de andere bepalingen van de G.D. niet opgeschort (132); dit is in tegenstelling met de regeling van artikel 43 (oud) van de wet van 8.4.1965.

(122) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 25.

(123) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/6, 24.

(124) In de eerstgenoemde wet werd artikel 37 van laatstgenoemde wet vervangen.

(125) Gedr. St. Kamer, B.Z. 1991-1992, nr. 532/1-91/92 (B.Z.), 14.

(126) In ruime mate bepaald door de infrastructuur van de instelling.

(127) Bv. onderwijs extra-muros, vrijetijdsactiviteiten buiten de instelling, verloven,....

(128) Het « zich herhaaldelijk onttrekken » veronderstelt dat de maatregelen minstens tweemaal effectief werden uitgeprobeerd en dat de minderjarige telkens het gezin (de persoon) of de instelling is ontvlucht (Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/6, 25).

(129) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(130) De toepassing van deze decretale maatregel vereist dat er overleg plaatsvindt en dat er goede afspraken worden gemaakt met de psychiaters en de verantwoordelijken van de psychiatrische inrichting.

(131) Waar deze maatregel in de plaats komt van de maatregel die in artikel 43 (oud) van de wet van 8 april 1965 vervat lag, waarin eveneens sprake was van een « psychiatrische expertise », blijkt uit niets dat de decreetgever aan dat begrip een andere draagwijdte heeft willen geven. Om deze maatregel te kunnen nemen was, volgens voornoemde bepaling, een werkelijk deskundig onderzoek vereist; een zelfs omstandig medisch verslag was niet voldoende (zie ministeriële circulaire van 29 augustus 1966 met betrekking tot de gerechtelijke bescherming, blz. 40, nr. 44).

(132) Omgekeerd worden de decretale maatregelen wel geschorst wanneer de minderjarige gecolloqueerd wordt in een psychiatrische inrichting (artikel 29, eerste lid G.D.).

In de voorbereidende werkzaamheden van het decreet van 28 maart 1990 tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand wordt daaromtrent het volgende vermeld :

« (De) opname (van die maatregel) in de lijst van maatregelen die door de jeugdrechter kunnen worden genomen, duidt erop dat, in tegenstelling tot de wet van 8.4.1965, het ontwerp van decreet de plaatsing in een psychiatrische inrichting vanuit formeel oogpunt beschouwt als een gewone afdwingbare pedagogische maatregel, net zoals de overige twaalf maatregelen. Aan die plaatsing zijn dezelfde voorwaarden verbonden die door het ontwerp van decreet worden geboden met betrekking tot de andere maatregelen. Niet alleen blijft de zaak in handen van de JRB, die het nut van de maatregel op geregelde tijdstippen evalueert, maar ook is er het verplicht bezoek aan de minderjarige door consulenten van de sociale dienst, tevens geldt het beginsel van de gezinsgerichte werking bij de uitvoering van de maatregel.

Anders dan bij artikel 43 (133) van de wet betreffende de jeugdbescherming onttrekt de plaatsing van een minderjarige in een psychiatrische inrichting overeenkomstig artikel 23, § 1, 13°, van het ontwerp de minderjarige bijgevolg niet aan de toepassing van het decreet inzake bijzondere jeugdbijstand, dat te zijnen opzichte onverminderd van kracht zal blijven.

Betrokkene zal derhalve geenszins ressorteren onder de regels van het gemene recht inzake collocatie (wet van 18 juni 1850 op de behandeling van de krankzinnigen) (134).

Voortaan zal tussen plaatsing in een psychiatrische inrichting een onderscheid dienen te worden gemaakt naar gelang zij geschiedt bij toepassing van artikel 23, § 1, 13°, van het ontwerp-decreet of van de wet van 18 juni 1850 ». (135)

De decreten beschouwen dus deze plaatsing vanuit formeel oogpunt als een gewone afdwingbare pedagogische maatregel, hoewel hij inhoudelijk sterk verschilt van de andere maatregelen.

Aan de maatregel kunnen aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarige en verplichtingen ten aanzien van de personen die over hem het ouderlijk gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben, worden verbonden (artikel 24 G.D.) (136). De JRB moet er bij de keuze van de inrichting voor waken dat een gezinsgerichte werking mogelijk is (artikel 23, § 2 G.D. (137)). De maatregel kan voor ten hoogste één jaar worden bevolen. Hij kan telkens met ten hoogste één jaar worden verlengd (artikel 26, § 2 G.D.). De maatregel eindigt van rechtswege op de dag dat de minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt (artikel 29, tweede lid G.D.).

Artikel 23, § 2

Volgens een basisprincipe van de G.D. is de hulpverlening aan minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie een zaak van kinderen en van gezinnen waartoe ze behoren. Dit gegeven maakt een gezinsgerichte werking principieel noodzakelijk. Bovendien moeten minderjarigen voor wie een plaatsingsmaatregel geldt zo snel mogelijk opnieuw in hun milieu kunnen worden geïntegreerd (138).

Artikel 23, § 2 G.D. wil dan ook de gezinsgerichte werking van de plaatsingsmaatregelen waarborgen. Ze wil bijvoorbeeld beletten dat de in § 1 vermelde maatregelen, waarbij minderjarigen zelfs kortstondig aan hun milieu worden onttrokken, te ver van hun woonplaats, zouden worden uitgevoerd (139). In dat geval zou een gezinsgerichte werking onmogelijk of ernstig belemmerd worden.

Alleen in het belang van de minderjarige kan een uitzondering op die bepaling gerechtvaardigd zijn. Deze uitzondering dient restrictief te worden toegepast (140).

Deze bepaling vereist niet noodzakelijk dat de minderjarige steeds aan de dichtstbij zijnde voorziening wordt toevertrouwd. Dit is trouwens, gelet op de bezetting, niet steeds mogelijk.

Met artikel 23, § 2 G.D. moet men rekening houden, wanneer één van de volgende maatregelen wordt bevolen :

- bezoek aan een semi-residentiële voorziening (artikel 23, § 1, 5° G.D.);
- begeleid zelfstandig wonen (artikel 23, § 1, 6° G.D.);
- onder permanent toezicht op kamer wonen (artikel 23, § 1, 7° G.D.);
- begeleiding door een onthaal- en oriëntatiecentrum (artikel 23, § 1, 8° G.D.);
- begeleiding door een observatiecentrum (artikel 23, § 1, 9° G.D.);
- plaatsing bij een betrouwbaar persoon of gezin (artikel 23, § 1, 10° G.D.);
- plaatsing in een geschikte open inrichting (artikel 23, § 1, 11° G.D.);
- plaatsing in een psychiatrische inrichting (artikel 23, § 1, 13° G.D.).

Deze bepaling geldt dus niet ten aanzien van de plaatsing in een gesloten gemeenschapsinstelling, gezien het zeer beperkte aantal en het gespecialiseerd karakter van die instellingen.

(133) Het artikel 43 waarnaar tijdens de voorbereidende werkzaamheden werd verwezen, werd inmiddels vervangen door de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke (*Belgisch Staatsblad*, 27 juli 1990).

(134) De wet van 18 juni 1850 werd inmiddels vervangen door de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke (*Belgisch Staatsblad*, 27 juli 1990).

(135) *Gedr. St. VI. R., 1988-1989, nr. 241/1, 45.*

(136) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(137) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

(138) Tenzij dit werkelijk tegenaangewezen zou zijn.

(139) Dit vergt eveneens een herschikking van het hulpaanbod zoals in de programmatienormen is uitgewerkt.

(140) *Gedr. St. VI. R., 1988-1989, nr. 241/1, 26.*

(141) Dagbehandeling.

Artikel 24

Artikel 24 G.D. geeft aan de JRB. de mogelijkheid om aan de minderjarige aanvullende voorwaarden en aan degenen die hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, verplichtingen op te leggen. Deze voorwaarden en verplichtingen zijn verbonden aan de maatregelen die door haar worden genomen overeenkomstig artikel 23, § 1, 2° tot 13° G.D. (142).

In sommige gevallen zijn die aanvullende voorwaarden — respectievelijk verplichtingen — een concretisering van de maatregel. Ze kunnen allerlei vormen aannemen zoals het nader bepalen van de inhoud, de voorwaarden en de duur van het project (artikel 23, § 1, 4° G.D.).

In andere gevallen vullen deze verplichtingen de maatregel aan, zoals bijvoorbeeld :

— regelmatig deelnemen aan de activiteiten van een sportclub in het kader van een ondertoezichtstelling (artikel 23, § 1, 2° G.D.);

— meewerken aan de gezinsbegeleiding, georganiseerd door een semi-residentiële voorziening (artikel 23, § 1, 5° G.D.) of door een open inrichting (artikel 23, § 1, 11° G.D.).

De aanvullende voorwaarden die aan een maatregel zouden worden verbonden mogen er uiteraard niet op neerkomen dat er in werkelijkheid een bijkomende maatregel ten aanzien van de minderjarige wordt genomen. Zoals hoger gesteld is een combinatie van de in artikel 23, § 1 G.D. bedoelde maatregelen immers uitgesloten.

Het opleggen van verplichtingen aan degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, stemt overeen met de opvatting dat de minderjarige niet mag worden beschouwd als een geïsoleerd individu, maar wel als een persoon die integrerend deel uitmaakt van een sociaal systeem (143).

De JRB. zal bij het bepalen van die aanvullende voorwaarden en verplichtingen rekening moeten houden met de bepalingen die eventueel door de Vlaamse regering (144) worden uitgevaardigd met betrekking tot de bezoeken, de briefwisseling, het opvoedingsregime en het pedagogisch concept en programma van de erkende voorzieningen (145). Men moet immers vermijden dat de JRB. aan minderjarigen en hun ouders voorwaarden of verplichtingen zou opleggen die strijdig zijn met de pedagogische werking van de voorziening.

De volgende voorbeelden worden gegeven in de voorbereidende werken (146) :

« — Indien het besluit met betrekking tot de erkende open instellingen voorziet dat bij de werking het oorspronkelijk milieu moet betrokken worden teneinde een spoedige terugkeer van de jongere naar het gezin te bevorderen, mag dit niet doorkruist worden door een « kontaktverbod » van de rechter.

— Indien in een gesloten gemeenschapsinstelling het pedagogisch programma voorziet in het geleidelijk verwerven van meer vrijheden naarmate de minderjarige zijn verantwoordelijkheden opneemt, mag dit niet doorkruist worden met een verbod op bijvoorbeeld de jongere te laten deelnemen aan sportwedstrijden onder toezicht van opvoeders, maar buiten de gesloten instelling. »

Om misverstanden te vermijden die nadelig zouden zijn voor de betrokken minderjarige is het dan ook raadzaam, voor men een beslissing neemt, overleg te plegen met de betrokken voorziening.

Artikel 25

Artikel 25 G.D. bepaalt dat de JRB. een erkende voorziening of een daarmee door de Vlaamse regering gelijkgestelde voorziening of eventueel de S.D.-JRB. belast mede te werken aan de uitvoering van sommige maatregelen.

Volgens artikel 2, c), G.D. zijn erkende voorzieningen zowel de voorzieningen die door de Vlaamse Gemeenschap worden georganiseerd (147) als de voorzieningen die door de Vlaamse regering zijn erkend met toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 inzake erkenningsvoorwaarden en subsidienormen van de voorzieningen bijzondere jeugdbijstand (148).

Met « daarmee (met erkende voorzieningen) door de Vlaamse regering gelijkgestelde voorzieningen » worden onder meer de internaten bedoeld (149).

— Artikel 25, 1° heeft betrekking op de maatregel bepaald in artikel 23, § 1, 3° G.D. Het betreft de gezinsbegeleiding.

Voor de uitvoering van deze maatregel wordt een erkende voorziening of eventueel de S.D.-JRB. belast. De gezinsbegeleiding biedt veel mogelijkheden en kan soms voorkomen dat andere meer ingrijpende maatregelen moeten worden genomen; dit geldt alleen op voorwaarde dat de begeleiding voldoende intensief is.

(142) Die maatregelen zijn :

- ondertoezichtstelling van de S.D.-JRB. (artikel 23, § 1, 2° G.D.);
- gezinsbegeleiding (artikel 23, § 1, 3° G.D.);
- deelname aan een opvoedend project (artikel 23, § 1, 4° G.D.);
- bezoek aan een semi-residentiële voorziening (dagbehandeling) (artikel 23, § 1, 5° G.D.);
- begeleid zelfstandig wonen (artikel 23, § 1, 6° G.D.);
- onder permanent toezicht op kamer wonen (artikel 23, § 1, 7° G.D.);
- begeleiding door een onthaal- en oriëntatiecentrum (artikel 23, § 1, 8° G.D.);
- begeleiding door een observatiecentrum (artikel 23, § 1, 9° G.D.);
- plaatsing bij een betrouwbaar persoon of gezin (artikel 23, § 1, 10° G.D.);
- plaatsing in een geschikte open inrichting (artikel 23, § 1, 11° G.D.);
- plaatsing in een gesloten gemeenschapsinstelling (artikel 23, § 1, 12° G.D.);
- plaatsing in een psychiatrische inrichting (artikel 23, § 1, 13° G.D.).

(143) De hulpverlenende maatregelen ten aanzien van de minderjarige zullen immers slechts effectief uitwerking hebben wanneer het hele systeem kan worden beïnvloed (Gedr. St. VI. R., 1988-1989, nr. 241/1, 26-27).

(144) Bijvoorbeeld bij erkennings- en subsidiëeringsbesluit waarin de algemene normen zijn vastgelegd met betrekking tot het pedagogisch regime van de voorziening.

(145) Artikel 24 G.D. : « Onverminderd de besluiten genomen ter uitvoering van artikel 31, § 2... ».

(146) Gedr. St. VI. R., 1988-1989, nr. 241/5, 3.

(147) Gemeenschapsinstellingen voor bijzondere jeugdbijstand.

(148) Vanaf 1 januari 1995 vervangen door het B.V.R. van 13 juli 1994.

(149) Gedr. St. VI. R., 1988-1989, nr. 241/6.

Gezien het arbeidsintensieve karakter van de begeleiding en de soepele beschikbaarheid van personeel dat daarvoor nodig is, is het niet raadzaam dat de JRB. hiervoor systematisch een beroep zou doen op de S.D.-JRB. De JRB. beschikt immers niet over voldoende consultants om een groot aantal intensieve gezinsbegeleidingen uit te voeren. De voorkeur dient derhalve te gaan naar een erkende voorziening (150), in casu een thuisbegeleidingsdienst.

Artikel 25, 2° heeft betrekking op de maatregelen bepaald in artikel 23, § 1, 4° tot 9° en 11° G.D.

De bedoelde maatregelen zijn :

- deelname aan een opvoedend project (artikel 23, § 1, 4° G.D.);
- bezoek aan een semi-residentiële voorziening (dagbehandeling) (artikel 23, § 1, 5° G.D.);
- begeleid zelfstandig wonen (artikel 23, § 1, 6° G.D.);
- onder permanent toezicht op kamer wonen (artikel 23, § 1, 7° G.D.);
- begeleiding door een onthaal- en oriëntatiecentrum (artikel 23, § 1, 8° G.D.);
- begeleiding door een observatiecentrum (artikel 23, § 1, 9° G.D.);
- plaatsing in een geschikte open inrichting (artikel 23, § 1, 11° G.D.).

Voor de materiële organisatie en de begeleiding van de minderjarige en van alle betrokkenen (151) worden uitsluitend erkende (152) of daarmee door de Vlaamse regering gelijkgestelde voorzieningen belast.

Artikel 25, 3° heeft betrekking op de maatregel bepaald in artikel 23, § 1, 10° G.D. Deze maatregel betreft de pleegzorg.

Voor de uitvoering ervan wordt desgevallend een erkende voorziening belast met de begeleiding van het gezin of de persoon, aan wie de minderjarige wordt toevertrouwd. Met een erkende voorziening wordt een dienst voor plaatsing in gezinnen (153) bedoeld, die in de praktijk kandidaat-pleeggezinnen recruteert, selecteert en begeleidt. Het optreden van een dergelijke dienst is in principe wenselijk. De dienst garandeert de pedagogische geschiktheid van de personen en gezinnen en begeleidt hen bij de opvang van de minderjarigen.

Het gebruik van het woord « desgevallend » wijst erop dat het optreden van een erkende voorziening in bepaalde gevallen niet noodzakelijk is. Het laat de mogelijkheid open dat een betrouwbaar persoon of gezin bijvoorbeeld eenmalig een minderjarige opneemt. Het betreft een persoon of gezin met wie de minderjarige reeds een familiale of een andere band heeft zonder dat een voorziening tussenbeide moet komen (154). Deze « pleeggezinnen » zullen echter vanaf 1 januari 1995 slechts in uitzonderlijke omstandigheden en bij beslissing van de Vlaamse minister bevoegd voor de bijstand aan personen gesubsidieerd worden (155).

Artikel 26

Artikel 26, § 1 G.D. bepaalt dat de maatregelen, bedoeld in artikel 23, § 1 G.D. zowel tijdens de voorbereidende rechtspleging als tijdens en na de rechtspleging over de grond van de zaak kunnen worden genomen (156).

Verder wordt in die paragraaf bepaald dat de genomen maatregelen te allen tijde kunnen worden ingetrokken. Ze kunnen ook vervangen worden door een andere maatregel, bepaald in artikel 23, § 1 G.D. Het initiatief tot die vervanging kan worden genomen door het openbaar ministerie, de minderjarige, zijn wettelijke vertegenwoordiger of de S.D.-JRB. (157).

De maatregelen kunnen dus te allen tijde ambtshalve door de JRB. worden ingetrokken maar ze kunnen niet ambtshalve door de JRB. worden vervangen. Daarvoor is een vordering van het openbaar ministerie nodig of een verzoek van de andere bovengenoemde personen of instanties (158). Het verdient aanbeveling dat de S.D.-JRB. zich tot het openbaar ministerie wendt met het oog op de vervanging van de maatregelen. Enkel indien de S.D.-JRB. de vervanging van een maatregel noodzakelijk acht en het openbaar ministerie aan zijn verzoek tot vervanging geen gevolg geeft, zal hij zelf een verzoek tot de JRB. richten.

De mogelijkheid om de genomen maatregel te vervangen, maakt het mogelijk de hulpverlening voortdurend aan te passen aan de evolutie van de problematische opvoedingssituatie.

Om dezelfde reden bepaalt artikel 26, § 2 G.D. dat de in artikel 23, § 1, 2°, 3° en 5° tot 13° G.D. bedoelde maatregelen kunnen verlengd worden. Dit kan echter niet voor het verstrekken van een pedagogische richtlijn en het opleggen of het doen deelnemen aan een opvoedend project.

De volgende maatregelen kunnen slechts eenmaal worden verlengd (159) met ten hoogste de gestelde maximumduur. Het betreft het onder begeleiding stellen van een onthaal- en oriëntatiecentrum of van een observatiecentrum en het toevertrouwen aan een gesloten gemeenschapsinstelling. De overige maatregelen kunnen in principe meermaals worden verlengd, telkens met een duur die de gestelde maximumduur niet overschrijdt.

(150) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 27.

(151) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/5, 4.

(152) Bij de bespreking van de verschillende maatregelen werden de erkende voorzieningen vermeld die met de materiële organisatie van die maatregelen kunnen worden belast.

(153) Vanaf 1 januari 1995 « dienst voor pleegzorg » genoemd (artikel 3, § 1, van het B.V.R. van 13 juli 1994).

(154) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 27-28.

(155) Zie artikel 39, § 3 en 61 (overgangsbepaling) van het B.V.R. van 13 juli 1994.

(156) Volgens artikel 2, h) G.D. is de voorbereidende rechtspleging de fase van de rechtspleging die voorafgaat aan de vordering van het openbaar ministerie strekkend tot het nemen van een maatregel ten gronde. De bedoelde vordering is de met redenen omklede waarschuwing van het openbaar ministerie of de dagvaarding, bedoeld in artikel 63ter, eerste lid, c) van de wet van 8 april 1965, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994.

(157) In dit geval dient het verzoek te worden ingediend door de leidend consultant of de consultant belast met de zaak.

(158) In dat verband moet ook worden gewezen op de wijziging, door artikel 23, 4°, van het decreet van 28 maart 1990 van artikel 60 van de wet van 8 april 1965. Ten gevolge van die wijziging, die enkel geldt ten aanzien van minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie, luidt de tekst van artikel 60, eerste lid, ten aanzien van die minderjarigen als volgt :

« De JRB. kan te allen tijde, ambtshalve, op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de bevoegde instanties zoals bedoeld in artikel 37, § 2, 4°, de genomen maatregelen intrekken en binnen de perken van deze wet optreden in het belang van de minderjarige. »

(159) Een heropname in onthaal wanneer er zich bijvoorbeeld een nieuwe crisis voordoet is geen verlenging van de maatregel.

De verlenging van de maatregelen mag geen automatisme worden. Ze is enkel verantwoord wanneer binnen de vooropgestelde termijn de doelstellingen van het hulpverleningsprogramma niet werden gerealiseerd. Het verlengen van een pedagogische maatregel kan dan verantwoord zijn gezien de persisterende problematische opvoedingssituatie.

Wegens de gelimiteerde duur van de maatregelen moet er op geregelde tijdstippen — dat is in de meeste gevallen voor het verstrijken van de termijn van een jaar — een evaluatie van de opgelegde maatregel plaatsvinden. Dit biedt niet alleen een extra waarborg aan de betrokkenen, maar maakt het bovendien mogelijk het hulpverleningsprogramma aan te passen en de hulpverlening bij te sturen.

De procedure voor verlenging van de maatregelen verloopt volgens dezelfde vormvereisten als die welke vereist zijn voor de aanvankelijke beslissing (160).

In artikel 26, § 3 G.D. wordt gesteld dat het geheel van de maatregelen die tijdens de voorbereidende rechtspleging worden genomen, maximum zes maanden mag bedragen (161) (162). Deze bepaling biedt de betrokkenen een duidelijk tijdspectief en rechtszekerheid.

Verder wordt bepaald dat, wanneer een maatregel die na de rechtspleging over de grond van de zaak werd genomen, door een andere maatregel wordt vervangen, deze maatregel eindigt op de dag dat de vervangende maatregel een einde zou hebben genomen (163). Hetzelfde geldt indien een maatregel wordt vervangen die voordien reeds werd verlengd. Ook dan eindigt de vervangingsmaatregel op de datum waarop de verlengde maatregel een einde zou hebben genomen (164).

Er weze nog opgemerkt dat bij een vonnis over de grond van de zaak geen rekening wordt gehouden met de duur van de voorlopige maatregel voor het bepalen van de maximumduur van de bij vonnis opgelegde maatregel. Indien tijdens de voorbereidende rechtspleging de minderjarige gedurende zes maanden aan een geschikte open inrichting was toevertrouwd en die maatregel werd nadien bij vonnis bevestigd, dan kan het vonnis die maatregel opleggen voor ten hoogste één jaar. De duur van de voorlopige maatregel dient daarvan niet in mindering te worden gebracht (165).

2.2 Maatregelen die de jeugdrechter kan nemen na een vordering van het openbaar ministerie op grond van artikel 22, eerste lid, 2° (bij hoogdringendheid)

(160) Artikel 63 *quinquies* van de wet van 8 april 1965, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994.

(161) Dit betekent in concreto dat indien tijdens de voorbereidende rechtspleging een minderjarige bijvoorbeeld eerst gedurende dertig dagen aan een onthaal- en oriëntatiecentrum werd toevertrouwd en hij nadien aan een geschikte open inrichting wordt toevertrouwd, deze plaatsing niet langer dan vijf maanden kan duren. De twee maatregelen bedragen dan samen zes maanden.

(162) De woorden « het geheel van de maatregelen die tijdens de voorbereidende rechtspleging worden genomen » verwijzen niet expliciet naar de maatregelen bedoeld in artikel 23, § 1 G.D. Daaruit zou kunnen worden afgeleid dat de voorlopige maatregelen die vóór 27 september 1994 door de jeugdrechter waren genomen ten aanzien van « minderjarigen in gevaar » (met toepassing van de artikelen 37 en 52 van de wet van 8 april 1965) en die na die datum waren vervangen met toepassing van artikel 26 van het decreet van 28 maart 1990, vanaf 27 september 1994 mede in aanmerking worden genomen voor het bepalen van de gezamenlijke duur van zes maanden.

(163) Deze regel houdt dus in dat wanneer, na de rechtspleging over de grond van de zaak, een maatregel werd opgelegd voor bijvoorbeeld de duur van één jaar en indien na acht maanden die maatregel wordt vervangen, de vervangende maatregel na vier maanden een einde neemt, waarna hij wel kan worden verlengd voor een termijn die de in artikel 23, § 1 G.D. bepaalde maximumtermijn niet overschrijdt.

(164) *Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 29.*

(165) Voorbeelden (naar termijnen gekozen) :

— Problematische opvoedingssituatie 1

Toepassing artikel 22, eerste lid, 1°

1.1.1995 : voorlopige maatregel 23, § 1, 11°

30.6.1995 : vonnis maatregel 23, § 1, 11°

maximumtermijn verstrijkt op 30.6.1996 (na 1 jaar)

— Problematische opvoedingssituatie 2

Toepassing artikel 22, eerste lid, 1°

1.1.1995 : voorlopige maatregel 23, § 1, 12°

30.3.1995 : verlenging 23, § 1, 12°

1.5.1995 : voorlopige maatregel 23, § 1, 11°

30.6.1995 : vonnis maatregel 23, § 1, 12°

maximumtermijn verstrijkt op 30.9.1995 (na 3 maanden)

— Problematische opvoedingssituatie 3

Toepassing artikel 22, eerste lid, 1°

1.1.1995 : voorlopige maatregel 23, § 1, 11°

1.3.1995 : wijziging voorlopige maatregel 23, § 1, 12°

1.6.1995 : verlenging maatregel 23, § 1, 12°

30.6.1995 : vonnis maatregel 23, § 1, 12°

30.7.1995 : vervanging maatregel 30.6.1995 door maatregel 23, § 1, 11°

maximumtermijn verstrijkt op 30.9.1995 (aangezien op die datum de vervangende maatregel een einde zou hebben genomen — artikel 26, § 3)

— Problematische opvoedingssituatie 4

Toepassing artikel 22, eerste lid, 1°

1.1.1995 : voorlopige maatregel 23, § 1, 5°

30.6.1995 : vonnis maatregel 23, § 1, 5°

30.9.1995 : vervanging maatregel 30.6.1995 door maatregel 23, § 1, 11°

maximumtermijn verstrijkt op 30.6.1996 (aangezien op die datum de vervangende maatregel een einde zou hebben genomen — artikel 26, § 3).

Artikel 27

Artikel 27, § 1, eerste lid G.D. bepaalt de maatregelen die de jeugdrechter kan nemen in een problematische opvoedingssituatie, wanneer in uitzonderlijke omstandigheden het openbaar ministerie het nemen van een afdwingbare pedagogische maatregel dringend noodzakelijk acht in het belang van de minderjarige, terwijl er geen onmiddellijke hulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is en de integriteit van de persoon van de minderjarige gevaar loopt (artikel 22, eerste lid, 2° G.D.).

Het maatregelenpakket dat de jeugdrechter hier ter beschikking wordt gesteld, is beperkt tot plaatsingen en begeleid zelfstandig wonen. Het dringend karakter van het gerechtelijke optreden kan immers alleen tot uiting komen in een onmiddellijke verwijdering uit het milieu. Zoniet zal de gewone handelwijze een ingrijpen in problematische opvoedingssituaties, namelijk via het C.B.J. en eventueel via de BC., voldoende tegemoet komen aan de behoeften (166).

Als regel geldt dat de jeugdrechter de minderjarige onder de begeleiding kan stellen van een onthaal- en oriëntatiecentrum of van een observatiecentrum, beide erkend of met een erkende voorziening gelijkgesteld door de Vlaamse regering.

In uitzonderlijke gevallen kan de jeugdrechter één van de volgende maatregelen nemen :

1° de minderjarige onder begeleiding zelfstandig laten wonen

Voorwaarde is dat de minderjarige de leeftijd van zeventien jaar heeft bereikt. Het is niet uitdrukkelijk vereist dat hij/zij over voldoende inkomsten zal (kunnen) beschikken.

Met de begeleiding zal een erkende of daarmee door de Vlaamse regering gelijkgestelde voorziening worden belast (artikel 27, § 1, tweede lid G.D. dat naar artikel 25, 2° G.D. verwijst).

2° de minderjarige toevertrouwen

— hetzij aan een betrouwbaar persoon of gezin (pleeggezin), al dan niet onder de begeleiding van een erkende voorziening;

— hetzij aan een geschikte open inrichting, erkend of met een erkende voorziening gelijkgesteld door de Vlaamse regering;

— hetzij aan een psychiatrische inrichting (of psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis).

Als voorwaarde wordt gesteld dat voor de minderjarige reeds residentiële hulp (167) wordt of werd georganiseerd door het C.B.J. (168) of dat ten aanzien van de minderjarige voorheen al een plaatsingsmaatregel werd genomen door de JRB.

3° de minderjarige toevertrouwen aan een geschikte gesloten gemeenschapsinstelling

Als voorwaarde wordt gesteld dat de minderjarige minstens veertien jaar oud moet zijn en dat er bovendien door het openbaar ministerie moet worden aangetoond :

— dat ten gevolge van zijn gedragingen de plaatsing van de minderjarige in een open inrichting of bij een betrouwbaar persoon of gezin niet aangewezen is;

— en dat de maatregel noodzakelijk is voor het behoud van de integriteit van de persoon van de minderjarige.

4° de minderjarige toevertrouwen aan een betrouwbaar persoon of gezin behorend tot zijn familie of waarbij hij feitelijk verbleef

Die plaatsing gebeurt al dan niet onder de begeleiding van een erkende voorziening (artikel 27, § 1, tweede lid G.D., dat naar artikel 25, 3° G.D. verwijst).

Naast de toepassing van artikel 25, 2° en 3° G.D. (169) worden door artikel 27, § 1, tweede lid G.D. ook van overeenkomstige toepassing verklaard :

— artikel 23, § 2 G.D., in verband met de gezinsgerichte werking (170);

— artikel 24 G.D. betreffende de mogelijkheid tot het opleggen van aanvullende voorwaarden (modaliteiten) ten aanzien van de minderjarigen en verplichtingen ten aanzien van degenen die over hen het ouderlijk gezag uitoefenen of hen onder hun bewaring hebben (171).

Om de duur van dringende gerechtelijke maatregelen in een problematische opvoedingssituatie te beperken en om maximale kansen te bieden aan de vrijwillig aanvaarde hulpverlening is in artikel 27, § 2 G.D. bepaald dat de maatregelen van rechtswege eindigen vijfenveertig dagen (172) nadat de zaak bij de JRB. aanhangig werd gemaakt (173).

Hieraan is echter een voorwaarde verbonden. De maatregel eindigt slechts van rechtswege wanneer voor het verstrijken van de termijn van vijfenveertig dagen daadwerkelijke bijstand en hulp werd georganiseerd door het C.B.J. of een minnelijke regeling tot stand werd gebracht door de BC. of de BC. de zaak uit handen heeft gegeven (artikel 27, § 2 G.D.) (174). Bovendien moet de jeugdrechtbank hiervan voor het verstrijken van de termijn van vijfenveertig dagen worden verwittigd.

De jeugdrechter kan een maatregel genomen bij hoogdringendheid tijdens die periode van vijfenveertig dagen wel intrekken (artikel 60, eerste lid van de wet van 8.4.1965); hij kan die maatregel evenwel niet vervangen of verlengen.

(166) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 29.

(167) Toevertrouwen aan een dagcentrum is geen residentiële hulp.

(168) Voor de noodzakelijke informatie over de door het C.B.J. georganiseerde hulpverlening, zal het openbaar ministerie zich krachtens artikel 4, 2° G.D. tot het C.B.J. kunnen wenden. Deze informatie moet beschikbaar zijn voor het parket gezien de hoogdringendheid.

(169) Er werd reeds aangegeven dat de voorzieningen, belast met de materiële omkadering van de maatregelen, erkend moeten zijn of met erkende voorzieningen gelijkgesteld moeten zijn door de Vlaamse regering.

(170) Zie het commentaar bij artikel 23, § 2 G.D. (infra).

(171) Zie het commentaar bij artikel 24 G.D. (infra).

(172) Dit geldt voor al de maatregelen die in artikel 27, § 1, eerste lid G.D. zijn voorzien zonder dat rekening dient te worden gehouden met de termijnen van artikel 23, § 1 G.D. Een minderjarige wordt bijvoorbeeld op grond van artikel 27, § 1, eerste lid G.D. voor 45 dagen onder de begeleiding gesteld van een onthaal- en oriëntatiecentrum, i.p.v. maximum dertig dagen, éénmaal verlengbaar met ten hoogste dertig dagen volgens artikel 23, § 1 G.D. en artikel 26, § 2 G.D.

(173) En dus niet noodzakelijk vanaf de datum waarop de maatregel werd bevolen.

(174) Het uit handen geven van de zaak heeft voor gevolg dat het openbaar ministerie geen vordering kan instellen op grond van artikel 22, 1° G.D.

Tijdens die periode van vijfenveertig dagen vervult de S.D.-JRB. ook geen opdrachten (175). Dit verood (artikel 40, § 2, tweede lid G.D.) werd opgelegd om een gelijktijdig optreden met de S.D.-C.B.J. te voorkomen.

De decretale regeling bij vordering op grond van artikel 22, eerste lid, 2° G.D. veronderstelt een procedure van kennisgeving die onder meer voorzien is in artikel 27, § 3, 4 en 5 G.D. Indien de jeugdrechter met toepassing van artikel 27, § 1, eerste lid G.D. een maatregel heeft genomen, dient de voorziening of de betrouwbare persoon of gezin (176) aan wie de minderjarige werd toevertrouwd of onder de begeleiding waarvan hij werd gesteld, de eerstvolgende werkdag de S.D.-C.B.J. (177) op de hoogte te brengen van de genomen maatregel. De wijze van kennisgeving aan de S.D.-C.B.J. door de voorzieningen wordt geregeld in artikel 11 E.15° van het B.V.R. van 13.7.1994 (178) en in de ministeriële omzendbrief nr. WEL/B.J. 94/6 van 26 september 1994. Deze omzendbrief regelt tevens de kennisgeving door de griffiers van de jeugdrechtbanken (179).

Het C.B.J. tracht vervolgens daadwerkelijke bijstand en hulp te organiseren (180) en zal daartoe een sociaal onderzoek gelasten (181). Indien het comité er niet in slaagt om hulp en bijstand te organiseren zal het een bemiddelingsverzoek aanhangig maken bij de BC.

Heeft het C.B.J. daadwerkelijke bijstand en hulp georganiseerd, dan dient het de JRB. daarvan bij aangetekende brief in kennis te stellen binnen de vierentwintig uur na de beslissing van het bureau, welke genomen wordt binnen de dertig kalenderdagen, te rekenen vanaf de beslissing van de jeugdrechter tot het nemen van een hoogdringende maatregel. Is de dag volgend op die van de beslissing van het bureau een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag dan gebeurt de mededeling de eerstvolgende werkdag (182)

Heeft het C.B.J. geen daadwerkelijke bijstand en hulp kunnen organiseren, dan dient ze bij het secretariaat van de bevoegde bemiddelingscommissie, bij aangetekende brief, een bemiddelingsverzoek in te dienen, binnen de vierentwintig uur na de beslissing van het bureau, welke genomen wordt binnen de dertig kalenderdagen (183), te rekenen vanaf de beslissing van de jeugdrechter tot het nemen van een hoogdringende maatregel. Is de dag volgend op die van de beslissing van het bureau een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag dan gebeurt de mededeling de eerstvolgende werkdag. De personen die rechtstreeks bij de problematische opvoedingssituatie betrokken zijn worden hier eveneens van verwittigd (184).

De BC. kan dan, naargelang de omstandigheden, de zaak al dan niet in spoedprocedure (185) behandelen. Ze zal trachten een minnelijke regeling tot stand te brengen.

Wanneer de BC. geen minnelijke regeling kan tot stand brengen en van oordeel is dat er geen verdere gerechtelijke tussenkomst noodzakelijk is zal zij de beslissing van uit handen geven met de nodige omzichtigheid nemen. Door de kennisgeving van de beslissing aan de JRB. wordt immers na verloop van de termijn van vijfenveertig dagen een einde gesteld aan een rechterlijke beslissing. Het hoeft geen betoog dat dit een delicate aangelegenheid is en dat beslissingen tot « uit handen geven » zo beperkt mogelijk moeten blijven.

Indien de BC. een minnelijke regeling tot stand heeft gebracht overeenkomstig artikel 17, § 1 G.D. of indien ze, overeenkomstig artikel 17, § 2 G.D. de zaak uit handen heeft gegeven, dan dient ze dit bij aangetekend schrijven ter kennis te brengen van de JRB. vóór het verstrijken van de termijn van vijfenveertig dagen (artikel 27, § 5 G.D.).

De beslissing om de zaak uit handen te geven, bedoeld in artikel 17, § 2, tweede lid G.D. wordt eveneens ter kennis gebracht van de betrokken partijen binnen de zeven dagen na de beslissing, waarna het dossier wordt afgesloten (186).

(175) De begeleiding en de opvang van de minderjarigen gebeurt best zo vlug mogelijk door de S.D.-C.B.J.

(176) Artikel 54, § 1, 4°, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 houdende organisatie en werkwijze van de comités voor bijzondere jeugdzorg, van de sociale diensten voor bijzondere jeugdbijstand en van de administratieve secretariaten ten behoeve van de comités voor bijzondere jeugdzorg (*Belgisch Staatsblad*, 17 oktober 1991).

(177) Het betreft de sociale dienst van het comité in wiens werkgebied (bestuurlijk arrondissement) de minderjarige zijn verblijfplaats heeft (artikel 6, § 2, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 houdende organisatie en werkwijze van de comités voor bijzondere jeugdzorg, van de sociale diensten voor bijzondere jeugdbijstand en van de administratieve secretariaten ten behoeve van de comités voor bijzondere jeugdzorg, *Belgisch Staatsblad* 17 oktober 1991). De G.D. laten niet toe dat de jeugdrechter rechtstreeks, dit is zonder de tussenkomst C.B.J. naar de BC. zou verwijzen wanneer hij/zij van oordeel is dat vrijwillige hulpverlening onmogelijk is.

(178) Dit besluit treedt in werking op 1 januari 1995.

(179) De griffier van de betrokken jeugdrechtbank dient onmiddellijk de beslissing van de jeugdrechter aan de S.D.-C.B.J. mede te delen en dit bericht meteen schriftelijk te bevestigen. Tevens zal hij de datum mededelen waarop de termijn van vijfenveertig dagen begint te lopen (dit is vanaf de dag dat de zaak bij de JRB. aanhangig werd gemaakt, wat niet noodzakelijk de datum van de beslissing is).

(180) Onder het tot stand brengen van hulpverlening dient het akkoord te worden verstaan dat wordt geakteerd in een minnelijke regeling. De datum van de effectieve uitvoering van de vrijwillige hulpverlening vangt aan na het verstrijken van de vijfenveertigste dag, tenzij de jeugdrechter voordien zijn beslissing intrekt (artikel 60 van de wet van 8 april 1965).

(181) Artikel 54, § 1, 4°, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 (supra).

(182) Artikel 57 en 59, § 4, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 (supra).

(183) Deze termijn dient niet nodeloos te worden uitgeput. Het is beter deze dossiers bij prioriteit te behandelen en tijdig over te maken aan het secretariaat van de BC. Het C.B.J. dient zo vlug mogelijk de BC. in te schakelen zodra vastgesteld wordt dat vrijwillige hulp onmogelijk is.

(184) Artikel 59, § 5, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 (supra).

(185) Artikelen 18, § 1 en 25, tweede lid van het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 1988 houdende oprichting en werkwijze van de bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand en van het administratief secretariaat (*Belgisch Staatsblad*, 19 november 1988).

(186) Artikel 22, § 2, van het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 1988 houdende oprichting en werkwijze van de bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand en van het administratief secretariaat (*Belgisch Staatsblad*, 19 november 1988).

Indien vóór het verstrijken van de gestelde termijn van vijftienveertig dagen (187) geen hulpverlening op vrijwillige basis of geen bemiddeling tot stand kan worden gebracht of indien de zaak door de BC. niet uit handen werd gegeven, kan het openbaar ministerie de zaak verder behandelen alsof het een zaak is die door de BC., overeenkomstig artikel 17, § 2, vierde lid G.D., naar het openbaar ministerie werd doorverwezen (artikel 27, § 2 G.D.). Dat heeft tot gevolg dat de procedure niet opnieuw moet worden ingeleid en dat de JRB. dan bevoegd is om eventueel één van de afdwingbare pedagogische maatregelen te nemen, die in artikel 23, § 1 G.D. zijn opgesomd (188). De duur van de maatregel bij hoogdringendheid (normaliter vijftienveertig dagen) wordt alsdan in aanmerking genomen bij het berekenen van de maximumduur van de maatregelen genomen tijdens de voorbereidende rechtspleging, zowel de maximumduur van de maatregelen afzonderlijk (189) als die van het geheel van de maatregelen (zes maanden) (190).

Aangezien bij hoogdringendheid de minderjarige in de regel toch aan een onthaal- en oriëntatiecentrum of observatiecentrum dient te worden toevertrouwd, zal de JRB. en de S.D.-JRB. op het verslag van dat centrum een beroep kunnen doen tijdens de verdere rechtspleging.

2.3 Einde en schorsing van de afdwingbare pedagogische maatregelen

Artikel 29 (191)

Artikel 29, eerste lid G.D. bepaalt dat de afdwingbare pedagogische maatregelen worden geschorst wanneer de minderjarige onder de wapens is of wanneer hij gecolloqueerd is in een psychiatrische inrichting krachtens de wet van 18 juni 1850 op de behandeling van krankzinnigen — thans de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke. Hiermee vermijdt men dat tegelijkertijd een wetgevende en een decretaal maatregel op hem van toepassing zouden zijn (192).

Tevens bepaalt het tweede lid dat de afdwingbare pedagogische maatregelen van rechtswege eindigen wanneer de minderjarige meerderjarig — d.i. achttien jaar — wordt. Gezien de handelingsbekwaamheid van meerderjarigen dient de gedwongen hulpverlening immers beperkt te blijven tot minderjarigen. Dat neemt echter niet weg dat na het bereiken van de meerderjarigheid, onder bepaalde voorwaarden, nog bijstand en hulp op vrijwillige basis kunnen worden georganiseerd door het C.B.J., zoals trouwens is bepaald in artikel 30 G.L. (193)

VI. Bepalingen die verband houden met de gerechtelijke jeugdbijstand

1. Toezicht op de uitvoering van de afdwingbare pedagogische maatregelen (artikel 42 G.D.)

Artikel 42 G.D. heeft betrekking op de kwaliteitsbewaking van de gedwongen hulpverlening door de S.D.-JRB. Luidens voornoemde bepaling waken deze diensten ervoor dat de uitvoering van de pedagogische maatregelen die door de JRB. worden opgelegd, verloopt volgens een handlingsplan dat, in samenspraak met de betrokken partijen (194) en de voorzieningen, op hun aanvraag wordt opgesteld.

Een consultant van die diensten dient regelmatig, ten minste om de zes maanden, iedere persoon te bezoeken die aan een erkende voorziening, een gezin of een persoon werd toevertrouwd overeenkomstig de bepalingen van de G.D. De S.D.-JRB. brengt daarover schriftelijk verslag uit bij de JRB (195).

Volledigheidshalve wordt er nog op gewezen dat de S.D.-JRB. geen toezicht uitoefenen op de uitvoering van de maatregelen, bedoeld in artikel 27 G.D. tijdens de periode van vijftienveertig dagen.

2. Bepalen van de bijdrage van de minderjarigen en van de onderhoudsplichtige personen en bestemming van het loon (artikelen 37 en 38 G.D.)

Artikel 37 G.D. bepaalt dat de Vlaamse regering algemeen geldende regels uitvaardigt betreffende de bijdrage van de minderjarigen en van de onderhoudsplichtige personen in de onderhouds-, opvoedings- en behandelingskosten van de minderjarigen evenals regels betreffende de bestemming van het loon dat wordt toegekend aan de minderjarigen die werden geplaatst overeenkomstig de bepalingen van de G.D.

(187) De termijn van 45 dagen loopt vanaf dat de zaak aanhangig werd gemaakt bij de jeugdrechtbank.

(188) Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/1, 29-30; Gedr. St. Vl. R., 1988-1989, nr. 241/6, 26-27.

(189) Voorbeeld :

Problematische opvoedingssituatie

Toepassing artikel 22, eerste lid, 2°

1.1.1995 : maatregel artikel 27, § 1, onthaal- en oriëntatiecentrum

14.2.1995 : voorlopige maatregel artikel 23, § 1, 8°; maatregel eindigt op 28 februari 1995.

(190) Voorbeeld :

Problematische opvoedingssituatie

Toepassing artikel 22, eerste lid, 2°

1.1.1995 : maatregel artikel 27, § 1, begeleiding van een onthaal- en oriëntatiecentrum

14.2.1995 : voorlopige maatregel artikel 23, § 1, 11°; maatregel eindigt op 30 juni 1995.

(191) Artikel 28 G.D. werd vernietigd door het Arbitragehof bij arrest nr. 40/91 van 19 december 1991 (*Belgisch Staatsblad*, 17 januari 1992).

(192) Tijdens deze periode zou eventueel wel beroep kunnen gedaan worden op het C.B.J.

(193) De gegevens uit het dossier die op de griffie van de jeugdrechtbank of bij de S.D.-JRB. worden bijgehouden kunnen zomaar niet worden doorgegeven aan de S.D.-C.B.J. De betrokkene dient daartoe uitdrukkelijk zijn toestemming te geven.

(194) De betrokken partijen zijn de minderjarige, de personen die over hem het ouderlijke gezag uitoefenen of hem onder hun bewaring hebben en al degenen die bij de hulpverlening betrokken zijn.

(195) Zie artikel 21 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 houdende organisatie en werkwijze van de sociale diensten van de Vlaamse Gemeenschap bij de jeugdrechtbanken (*Belgisch Staatsblad*, 17 oktober 1991).

Die regels zijn uitgewerkt in het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 houdende vaststelling van de regels betreffende de bijdrage in de onderhouds-, opvoedings- en behandelingskosten van de jongeren en de bestemming van het loon toegekend aan de minderjarigen (196).

De jeugdrechter (197) zal overeenkomstig deze regels de bijdrage van de minderjarige en van de onderhoudsplichtige personen vaststellen, evenals de bestemming die aan het loon van de minderjarige zal worden gegeven.

Gelet op het feit dat een maatregel slechts voor een bepaalde termijn geldt mag aangenomen worden dat de beslissing betreffende de bijdrage van de minderjarige en van de onderhoudsplichtige personen slechts geldt voor dezelfde termijn.

Voor alle duidelijkheid wordt dan ook aanbevolen dat bij een verlenging van een maatregel eveneens de beslissing inzake de bijdrage bevestigd dan wel aangepast wordt.

Wanneer in toepassing van artikel 26 de maatregel vervangen wordt door een andere maatregel ligt, omwille van de financiële consequenties, een dergelijke aanpassing zelfs veeleer voor de hand (198).

Tijdens de minderjarigheid kunnen de bedragen van het loon die op een spaar- of depositoboekje bij een openbare of private kredietinstelling werden ingeschreven, niet worden afgehaald zonder de uitdrukkelijke machtiging van de jeugdrechter (199).

Overeenkomstig artikel 38 G.D. dient, indien voor de minderjarigen bedoeld in artikel 37 G.D., geldsommen op hun spaar- of depositoboekje worden ingeschreven, die inschrijving te gebeuren op een boekje dat op hun naam wordt geopend bij een openbare of private kredietinstelling, die hetzij door hen zelf vanaf de leeftijd van veertien jaar, hetzij, indien zij jonger zijn dan veertien jaar, door hun wettelijke vertegenwoordiger wordt aangewezen.

3. Beroepsgeheim (artikel 43 G.D.)

Volgens artikel 43 G.D. dient elke persoon die, in welke hoedanigheid ook, zijn medewerking verleent aan de toepassing van de G.D. daartoe in te staan voor de geheimhouding van de feiten die hem in de uitoefening van zijn opdracht worden toevertrouwd en die hiermede verband houden.

Deze bepaling is nagenoeg een letterlijke weergave van de bepaling van artikel 77, eerste lid, van de wet van 8.4.1965. Het feit dat, anders dan artikel 77, de bepaling niet expliciet verwijst naar artikel 458 van het Strafwetboek, belet niet dat laatstgenoemd artikel op de bedoelde personen van toepassing is (200).

4. Eerbiediging van religieuze, ideologische en filosofische overtuiging (artikel 44 G.D.)

Krachtens artikel 44 G.D. moet elke persoon die, in welke hoedanigheid ook, zijn medewerking verleent aan de toepassing van de G.D. de godsdienstige, de ideologische en de wijsgerige overtuiging van de gezinnen waartoe de minderjarigen behoren, eerbiedigen.

Deze bepaling vervangt het inmiddels opgeheven artikel 76 van de wet van 8.4.1965 (201).

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting,
Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin,

Mevr. W. Demeester-De Meyer

(196) *Belgisch Staatsblad*, 12 juli 1991, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse regering van 9 oktober 1991 (*Belgisch Staatsblad*, 4 december 1991).

(197) Indien de problematische opvoedingssituatie verder wordt behandeld door het C.B.J. wordt de bevoegdheid tot het bepalen van de bijdrage overgenomen door het bureau voor bijzondere jeugdbijstand.

(198) Voorbeeld :

Problematische opvoedingssituatie

Toepassing artikel 22, eerste lid, 1°

1.1.1995 : voorlopige maatregel 23, § 1, 8°

1.2.1995 : beslissing i.v.m. bijdrage van de ouders : 100 F per dag + 2/3 kinderbijslag
verlenging maatregel 23, § 1, 8°

1.4.1995 : vonnis maatregel 23, § 1, 5°

beslissing i.v.m. de bijdrage van de ouders : 20 F per dag

(199) Of van het bureau voor bijzondere jeugdbijstand, indien het bureau de bestemming van het loon heeft bepaald.

(200) *Gedr. St. Vl. R.*, 1984-1985, nr. 309/2, 24-25.

(201) *Gedr. St. Vl. R.*, 1988-1989, nr. 241/1, 36-37.